

NOORTE ELU

Kevade haljus.

(Parikase foto.)

„Kristuse ja koguduse eest“

E. Usklikkude Noorte (uskudevaheline) C. E. Liit.

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Villardi tn. 7—1

Kirjatoimetaja: E. Rosenstrauch — Tallinna, postkast 284

„Noorte Elu“ — toimet. aadr: Tallinna, Villardi tn. 7—1

„ „ — talituse „ „ Villardi tn. 7—1

„ „ — kirjad „ „ Postkast nr. 284.

„Noorte Elu“ tellimisraha võib maksta postkontorisse „N. E.“ jooksvale arvele nr. 30.

„NOORTE ELU“

maksab aastas:

lihtpaberil postiga . 1,30 krooni, postita . 1,20 krooni.
heal „ „ . 2,00 „ „ . 1,90 „
Välismaale lihtpaberil 1,80 „ heal paberil 2,50 „

Eduard Tohver †.

Ta oli oma ema ainuke laps, tema silmatera, kellest lootis endale wanuse päewil toetajat. — Juba lapsepõlwest usaldas ema Eduardi taewa Isa kätte, teda paludes, et Issandale temast mees sirsuks. Eduardist sirsukski priske elujõuline ja lugupidamist wääriv noormees, seega siis juba iseenast juhtiv inimene. Ema palub — ema ootab! Eduard polnud mitte joodik, mitte ka riikas — oma täpse ja korraliku ülespidamise tõttu leidis endale seltskonnas lugupidamist. Ka sõjaväe teenistuses olles sai Eduard korraliku ja auja teenistuse eest kuldkäenuri. E. austamiswäärt ülespidamine lubas temale tulewitus seltskonnas paremaid kohti saamutada. Ema palub — palub ka tädi, kes hingelise nussünni murrangu läbi elanud: „Päästa, Jeesus, meie Eduard — jõua talle ette.“ Kuid Jumala aeg polnud veel. — Aga kord siis ta tuli.

On nowembri kuu 15. päewal m. a. — sügiswilja mäsindamise aeg. Eduard on täis elurõõmu; nagu ikka walmis oma naabritele abiks. Jumala kell liigub. Eduard ei teadnud, aga aeg tuli järsku. Üks filmapiik ja Eduard oli omast pahemast jalaast isma. Noormees ei kaotanud oma meelemärgust ja nähes, et inimlik abi enam ei päästa, ega muuda sei-

futorra tõsibust, hakkab hüüdma kõide vastu: „Pa luge — paluge kõik minu eest, et ma enne ei sure kui ma päästetud olen ja õndsaks saan — paluge — paluge!“ Suure merekaotuse ja walu peale waatamata ei hoianud ta kordagi. — Kuid suremata hinge hool oli ülem kui kõik. Igale juuresolijale oli tema soov: palu — palu — palu, et päästetud saan! Küsiti: „Kas oled rahul oma saatusega, mis Jumal sulle peale pannud?“ Wastas: „Jah olen. Palu, et päästetud saan! Ütle ka igale noorele, et õppigu minust, ärgu jäägu hiljaks pöörmisega.“

Apostel ütleb: Igauks, kes iial Issandat appi hüüab peab õndsaks saama. Ja Issand tunnis ta kalli nooremehe soowi, nii et wõis pühapäew 16. nov. kell 5 hommikul Tallinna Greiffenhageni haiglas olles halastajadele öelda: „Küüd hakkab surema.“ Ja wiimaks veel süda, täis päästmise rõõmu kalli Jeesuse mere läbi, hüüab: „Küüd lähen taewasse Talle pulma.“ — Sulges silmad ja astus üle surmajõe aulise igawikku. Halleluuja! Eduard on taewas. — Sina aga, kallid sõber, küsi endalt, kas sul on Jeesuse pulmakaalis ruum walmis; kui mitte, siis õpi ta jellest, et sina ei jää igawesti hiljaks!

Suitsetajaile.

Sina suitsetad, kuid mis õigusega!?

Sinu ihu on mõeldud Püha Waimu templiks, (1. Kor. 6:19) ja sina alandad seda suitstu onniks, pealegi tubaka suitstuonniks. Oled loodud Jumala pildiks, kuid suitsetades alandad roojase tubakahimu ajupaigaks. Oled saanud Loojalt terveise, kuid seda ja häwitad nikottini mürgiga. Oled saanud aja ja

elu, et otsiksid Jumalat (Apt. 17:26, 27), seda kuulad ja oma himudes. Oled saanud warandust, neid ja tarwitad uimastawale häwitawale mürgile. Oled kutsutud Kristuse mõrsjaks, ja sellises roojuses aeled. Kut ilge! Ja veel tahad end wabandada kõike seda tehes.

Igawene riik.

Tamaskuses on moshee, mis kord oli kristlaste kirik. Rogu aeg, mil see oli muhameetlaste käes, wõidi sealt lugeda tuhmi kristlikku pühenduskirjutust. Nastaid tagasi tuli häwitata selle moshee. Ehi-

tuse ilu häwines, kuid wana kirjutus jäi ja paistis endisest selgemint.

Kirjutus aga oli järgmine: „Sinu riik, oo Kristus, on igaweste aegade riik ja sinu walitsus kestab põlwest põlwe.“

Kirjanduse alalt.

„Juudas Iskariot“ Peeter Singi poeem, kunstnik F. Kase kaanejoon. ja illustratsioonidega. 16 lehek. Autori kirjastus.

Ülal mainitud poeem käsib Kristuse äraandja Juudase elu traagikat, väga pildirikas keeles.

Viib lugejaid kaasa aastasadade eest sündinud õudse õõ tragöödiasse. Kunstnik F. Kase tabavad illustratsioonid mõjuvad kaasa väga elustavalt.

Stiil ja vormi poolest on ta kõigiti küps. Kohane tänapäeva noorsoole, kes samuti Juudase kombel toimivad ära salates elawat Jumalapoega Kristust.

R. M..

Eevalt Männilt on ilmunud kaks brošüüri: „Õõ poeg“ ja „Surma rüpes“, kumbki 16 lhk. + kaaned. Kaanejoonistused kunstnik F. Kaselt. Hind à 15 senti.

Võime mainitud töid julgusega soovitada kõigile kirjandussõpradele wäärilise sisu poolest. Head levitamiseks just noorte seas. Autor on pildirikas keeles tabavalt esitanud Juudase ja Arakadunud poja pildis käesaja inimkonna, eraldi noorte hingeelu, kes tahavad matkata Kristuset ja selle tragöödiat. Käsitus elav ja kaasakiskuv, millest võib järeldada, et noored seda huviga saavad lugema.

Musta Eelu

EESTI USKLIKKUDE NOORTE C. E. LIIDU AJAKIRI

Nr. 6

Kümnes aastakäik

1930

Sõbrale.

Mu sõber — sagedasti laulad surmalaulu
üht waitset, kurba, walulist.
Ning kõnnid üle aasa õierikka —
täis süle lootusilli närbunuid.

Sind kummarduwat waitseil tundel nägin
kest hauakünkaid liiwaseid.
Õöpimedusse sõmer langew uppus —
kuid koidupuna wärskel haual mängles ju . . .

Oo, waitiw sõber — silmis igawiõu helgid —
siit wäärtuseid su neeland kaduwuse põrm.
Ent surmadeitlusist ja walukarjeist
waid soistades Isal jutustad.

Mu sõber — laulad tihti surmalaulu —
kaid süle lootusilli närbund täis.
Su laulu kuuldes teadwus hinge asub —
ei kaduwuse wäärtustega wõrsu igawiõu aim.

Saine Luha.

Ühtki laulu.

Kewadest mul ühtki laulu —
Sellest hinge kewadest,
Ega selle rõõmudest.
Ah et sest mul ainult aimu!

Saatan wabalt külwab laimu
hinge, pimedust ja tuska.
Kurwastustis kahtleb usk ka.
Patul minu üle wõimu.

Küll ma laulaks sellest laulu,
Millest nüüd waid igatsust,
Kaugeid hellu unistust!
Ah et weel sest pole laulu!

Sõber, küll ma laulan laulu,
Kui see kewad saabub mulle.
Laulan mulle, laulan sulle,
Siis mul laulmiseks on jõudu.

£.

Mõna Jeesust!

Mer. Täter.

Ei ole seda, kes mõistab; pole seda, kes Jumalat dieiti otsib. (Room. 3:11).

Prægune ajawaim on kui küpsenud nendele apostli Pauluse sõnadele. Mõlke nime poolest kristlane, kuid enamasti sijemiselt pagan, ehk wariseer, wõi igawest elu eitaw sofioloog. On olemas laul, mis algab sõnadega: „Mõtke oma Looja peale.“ Mu ilmlik sõber, oled sa mõelnud oma Looja peale? Oled sa kord ka mõelnud üliinimliste peenuste ja täpsuste peale harmoneerivas looduses? Lase omal waimul lendleda kord üle kõige nähtawa ja kaduda korraaks tundmatusse mõõtmatusse! Oled sa mõelnud omale waimlisele isikule? Armas sõber, mõista ja otsi wastust. Wastus peitub ainult Jumalas.

Mõistmine on läbielamine, läbielamiseta ei wõi mõista. Esiteks peame sisseelama omale Jumala otsimise tungi ehk wajaduse, kas palwe teel wõi uuestisünni tarwidusest õhutatuna. Sisseelamine tähendab omandada waimu sügawamaks otsimiseks. Et saawutada Jumalaga täielikku lepitust ja osasaamist, on peatingimuseks täielik uuestisünd ja püsim palwemeel. Meed awawad meile pühast waimust osasaamise tunnistuse, s. o. hinge rahu ja waimuliku rõõmu allika Jumala armu läbi. See on suur läbielamus ja dieiti otsimise wili. Et seda mõista, peame innukalt otsima ja isiklikult püüdma läbi elada. Kuid õnnetuselks, iseäranis noortele, on ajawaimu lipufirjaks egoism. Mürgine egoism wabanduste elututes raamides. Meie loeme Aafrika neegrite kristlikust ajakirjast: „Ühismeel ja armastus“, et „Euroopa rahwused moodustawad wõimsa kristlaste kogu.“ Magusad sõnad on need usklikule, lugedes — kuid seda juutäit magusat ritub portsjon mürti. Nimelt peab usklik konstateerima, et kristlane on kristlastest wihatud. Et wähe on neid, kes tahawad mõista Kristust, ja et weel harwem sohtame kristlast „kristlikkudel maadel“, kel tõsine kristlik meel ja südames elaw Jumal. Ei saa jalata, see kõlab kui nali pilkelehelts, kuid tõsiasti ta on! Mis on katti, milles wiga? On olemas üks wastus: Euroopat on wallanud üks armastus — egoism. Ent sellest wabanemine nõuab ohwreid „jumalameestelki“. Teisets ei peeta moodsaks isiklikult piibli uurimise ja palwetamise läbi Jumala otsimist. Nolla loomulik ja ei wastawat ajawaimule. Nii näeme Euroopas miljone nime kristlasti ajawaimuga wastawalt Jumalat moonutama. Näeme

ka punaseid ja kirjuid paganuse preestreid hirmuäratawalt figinemas üle maailma.

Ja iga usklik peab tahtmatult tunnistama selle inimese eelistatud seisukorda, kelle waim on weel enesetapmise nimest waba ja meel rikkumatu. Kellel on wõimaldatud osa saada tõelikkuse ennast-salgawa armuõpetuse kuulutamisest. Jah, on weel waitseid filmapilke enne tormi — on weel armsaid tõekuulutajaid, ristiwõitlejaid veteraane, kellel waim ja õnnistus meie Isalt. On aeg weel, mil wõid ära mõista, mis on pimeduse ja walguse wah. On weel tunde, mil wõid omada waimu õigeks Jumala otsimiseks. Kallis sõber, mõtke oma hingele ja oma iga filma pilk eelolewale sammule läbi surmaudu müüri!

Oled sa mõelnud, mida Looja su käest nõuab? Kas pattudega palsameeritud ihu? Ei, mu sõber. Sinu igawest hinge nõuab ta. Ei saa sa teda kuidagi häwitada wõi peita Jumala kohtu eest. Alalikkus peab see saama, millises waimus oled kaswatanud ja karastanud oma hinge, et pärida taju. Oled sa istutatud Jeesusesse? Oled sa ristikuulutaja rõõmuks? Sõber, mis ei taha sa saada maailmast loobujaks? Miks on sul kahju uuestisünniks end paenutada, oma „mina“ suretades? Mõtke, miljoneid märtreid on langenud risti eest, sest nad mõistisid ja wõtsid wastu ikka wihatud hingefõbra ja walumehe Jeesuse. Märtrid on elawamad mõistjad ja loobujad surmawarjuoru pettepillidest.

Mu sõber, tea, et sinugi ülestõusmine „Elus“ wõib saada su kroonimise päewaks, kui oled warmas wastu wõtma igawest, ainumat tõde, mis Jumalast. Awa filmad tõelikkusele, loobu su tõeliku kuninglikku isikut wägistawatest eeskujudest ja seltskonna seisukoha kaotuse kartusest ja igafugu arwamise ja eelarwamiste udu-piltidest. „Argem tapkem iseendid, waid saagem elawaks waimult,“ nii hüüab Jeesus, elawa Jumala poeg. Kas tõesti ei wääriks Kristus sinu patust isikut? Ara ole uhke, uhkus on langemise eelmäng! Sa oled tühi paljas tolm Jumala wiha ees.

Tule risti alla wihatute kilda! Tule, see rist saab sullegi õnnistuse elupuuks. Mõna oma osa ristipuu lunastuse wiljast. Saa sinagi wiljakandjaks Loojale! Armas sõber, mõista ja otsi ning ihka omale palwemeelt. Saa sõbraks wihatuile ja Jeesusele, su palk on igawene elu.

C. H. Spurgeon'i usutunnistus.

Kui tuntud inglise jutlustaja C. H. Spurgeon algas reisi Mentonasse, et leida paranemist teda waemawast raskest haigusest, käis ta oma sõbra Hudsoni Tayloriga juures ja ütles:

„Wend, see on wiimane reis mulle. Ei saa ialgi enam näha seda maad.“

„Kui see on nii, kuidas on siis su usuga?“ küsis Taylor.

S. wastas: „Kõik minu usuteadus, kõik minu teadmised ja kogu mu usk mahuwad nüüd neisse nelja sõnasse: Jeesus suri minu eest. See ehk ei ole küllalt kõnetoolil, kuid kannatuses ja surmas aitab sellest: Jeesus suri minu eest.“

Järgmine Noorte Glu number ilmub alles augustis.

Kuninga laps.

Uhel ilusal juweõhtul, kui kästitõõlised hulkadena ruttasid kuulama mängu Korolewski pargis, istus üks kingsepp oma korteri ees ja parandas hoolega saapaid, lauldes sealjuures mingit kaunit sakakeelset laulu. Ta ei pööranud tähelepanu möödaruttajatele, kuid ühe noore üliõpilase tähelepanu pöördus rõõmsanoolisele laulwale mehele. Noormees ei saanud mööduda küsimata: „Kuulge, sõber, paistate olemat õige õnnelik ja rõõmus.“

Kingsepp waatas küsija poole ja wastas rõõmsalt: „Mispärast ei peaks ma olema rõõmus?“ „Ei tea,“ wastas üliõpilane, „kuid kõik ei ole mitte rõõmsad. Teie waesus peaks minu armates tooma murefid, kuid mististi ei ole teil suurt peret, kelle eest hoolt kanda.“

„Selles eaksite,“ õiendab kingsepp. „Nende kätega elatan naist ja 7 last. Minu waesus ei ole rõõmu takistuseks, ega mõi ma ka sellepärast oma laulu jätta.“

„Armas sõber,“ lausus kingsepp waimustusega, haarates seal juures nooremehe käest kinni. „Ma pole waene, teie peate teadma, et olen k u n i n g a poeg.“

Üliõpilane jahmatas ja ütles ruttu jumalaga uuele tutawale, iseendas ümisesdes: „Waene mees, ta on nõdrameelne. Mul on kahju temast, sest ta on ainult sellepärast nii õnnelik, et mõistuse walgus on kustunud. Lootsin kuulda saada ta rahulolemise põhjuseid, kuid olen asjata kulutanud enda aega.“

Nädal hiljem sammub üliõpilane sedasama teed. Kingsepp istus samal paigal tehes tööd ja lauldes jama õnnelikuna. Mõõdudes terwitab noormees: „Tere hommikut, härra prints!“

„Dodake filmapilguks,“ ütleb kingsepp tööd kõrwale pannes. „Kas saaksin teiega mõne sõnakese rääkida? Lõpetasite jutuajamise wiimati nii äkitselt ja mõtlestin, et peate mind hulluks.“

„Nii tegin tõepoolest,“ wastas üliõpilane.

„Teadke sõber, ei ole nõdrameelne. Mida tookord ütlesin, seda ütlesin südame tõsidusega. Mina olen kuninga poeg. Kas soowiksite kuulda laulu minu kuningariigist? Just seesugust olingi laulmas.“

Et head meelt teha mõõrale mehele, oli üliõpilane sellega nõus. Ning wanamees hakkas laulma laulu: „Tulgu sinu riik!“ Laulu lõpetanud, küstib ta oma kuulajalt, kas see on aru saanud selle tähendusest. Üliõpilane raputab pead ikka weel kindlal armamisel olles, et tal tegemist mõistuse mehega. Kingsepp püüab siis seletada oma kuningriigi au. Ta jutustab piibli aulistest töotustest ja Ukuninga mõidukäigust, nii et tuntawaks saab tema wägi wiimaks kõigile rahwastele, niihästi juutidele kui paganatele. Lõpuks ta kirjeldab, lootuse ja armastuse pühast tulest elustatud, kuidas iga selle kuningriigi liige on Jumala laps ja pärtja. „Nüüd mõistate, mu sõber, mispärast ütlesin end olemat kuninga lapse ja miks olen õnnelik ja rõõmus. Tunnen õnnistegijat Jeesust, usun ja armastan Teda ning Tema sõna jutustab minule, et kõik on minu päralt, elu ja surm, olemik ja tulewik, sest olen ise Kristuse oma.“

Noor juut seisab waikides, ta ei mõi üheda mida. Ararääkimata imelised mõtted woolasid ta hingeist läbi. Wiimaks ütleb ta: „Kust leian mina rahu?“

„Siit,“ wastab kingsepp, ulatades üliõpilasele piibli. „Lugege seda, mu poeg, ja samal ajal, kui teie mõitlete oma hinge waenlasega, palun mina teie eest.“

Tänulikult furus noor juut wana kingsepa kätt ja ruttas minema. „Isand Jeesus ise,“ ütles wana nake, tööle afudes, „istutagu teda oma õlipuusse.“

Wana kingsepa palwe sai kuulnud. Noor juut sai usklikuks, ja wäsimata õnnistusriikka misjonärina teeb ta tööd oma wendade keskel.

Wennad ja wendlus.

(Järg.)

Selmises numbris toodud mõtete täienduseks toon siin weel wend G. B. mõtted, kui suur on

Wenna hind.

Õtimeft forda räägib piibel meile 1. Moos. raam. 4. peat. 2. salmis wennast. Ja tema, Ewa, tõi taas ilmale tema (Raini) wenna Abel. Jumal omas suures helduses kinkis Rainile wenna, ja kuipalju oleks wõinud Rain õppida wennalt, kui oleks temaga wendalikult läbi käinud. Wastuwaidlematu tõde, et Abel sai endale walguse Jumalalt (arwatawasti wanemate faudu) ja sellepärast oleks wõinud aidata oma wenda. Tema õhritoomine oli selle jumaliku walguse wäljenduseks ja oleks wõinud olla Rainile õige eeskujuks; kuid — Abel tapeti.

Jumal, kes oli kinkinud Rainile wenna, kutsus Raini

wastust andma oma teo eest ja küsis: „Kus on su wend Abel?“

Hoidku Jumal lugejat, et ta, kui teda kutsutakse Jumala ette wastust andma, ei oleks sunnitud Raini kombel wastama: „Ei tea; olen ma oma wenna hoidja?“ Õige tähelepanuwam näide wenna hinnast on meil Joosepi lugu. Et ta armastas omi wendi, mõib selgelt näha, et ta wendade halwad kõned kõik Jsa ette tõi. Joosep tegutses nähtawasti tagamõttega isa mõju wendadele üle kanda. Teisels, kui Joosep oli isast saadetud omi wendi waatama Seekeni, ja ta neid seal ei leidnud, ei läinud ta mitte tagasi isa juure, waid jatkas otsimist, kuni leidis neid Totamis.

Tema ustawuse lihtsus ja täius wendade wastu awalduw süüitus unenägude jutustuses; aga nagu Rainil, nõnda ka Joosepi wendadel walitses wiha ja tapmishimu südames. Mõõdufid aastad, enne kui nad

jälle nägid üksteist, üleelamised on distsiplineerinud Joosepit; armastus wendade wastu on jäänud aastait hoolimata Joosepi südamesse, ja ta on sunnitud katma oma näo, et warjata seda. Tarkuse allikas, awatud Joosepi läbi, awanes armastuse läbi ka neile. Nõnda kui armastus ei wäsi iial ära (1. Kor. 13.), nii tõi ta ka siin unenäost arusaamisele — Teie wihud tulid, seisid ümberringi ja kummardasid minu wihu ette. Lõpude lõpuks oma armastuse mõjul wõitis ta neid kõiki enese poole. Joosep, nende wend, tegi enese ülesandeks elustada nende peaaegu surnud perekondliku ja wennaliku kohusetunneta. Ta puudutas kunstlikult nende armastust noorema wastu; selle armastuse kaswu ootel kaitses ta neid Siimeoni mõjust, paigutades teda wanglasse, (nõnda ka ta omawolits ja waljusest, mis iseloomustas teda; waata 1. Moos. 49:5—7). Tema wennaliku teenistuse tagajärg oli perekondliku ja wennaliku armastuse uuestisünd: Nad armastasid isa, nad armastasid Joosepit, nad armastasid üksteist.

Weel üks näide, kui hinnaline on wend, on näidatud 2. Moos. 4:14. Ja Jehooma wiha süttis põlema Moosese wastu ja ütles: Eks ole Aaron sinu wend, Leewi mees? Ma tean, et ta hästi räägib, ja waata, ta tuleb sinu wastu; kui ta sind näeb, siis saab tema omast südamest rõõmiks.

Jumal teadis, kui tarwiline on Moosesele ta misjonis wennalik osawõtt, kes sellepärast, et ka tema enese ümber nõdrus oli, wõis tawase meelega alla tulla rumalate ja efsijate juure. Heebr. 5:2. Aaron oli antud Jumalast Moosesele. Ehkki küll wahest oli raskuseks Moosesele, oli aga ka lohutusüks; selle tõttu oli ka Moosese armastus wenna wastu kestew ega katkenud surmani.

Matteuse ewangeeliumis 5:22—24 Jssand käsis: Kui keegi toob oma annet altari peale, ja seal tuleb tema meele, et tema wennal midagi tema wastu on, siis peab ta filmapiilk minema ja täitma käsu: enne mine ja lepi oma wennaga, siis tule ja too oma ane.

Mingisugune isiklik ohwer ei wõi saada loetud liig suureks, kui on waja wõita wõi tagasi tuua wenda. Wend paneb enam wastu kui tugew linn ja suur riid on kui suure koja poom (Sp. Jõn. 18:19).

Hiatus, mille annab meie Onnistegija Matt. ew.

5:25 ja 26 salmides, peab silmas järelbusti, mida toob mõõdapääsematult endaga kaasa Jssanda käjust üleasumine. Rooma raamatus jatkab apostel Paulus kõnet selle asja üle Jssanda waimus ja rõhutab, et wend ei tohi saada alandatud ega tema peale kohut mõistetud, waid sellepeale peab ennemini saama kohut mõistetud, et ükski oma wennale tüli ega pahandust ei tee. Ja seda sellepärast: 1) Et meid kõiki peab Kristuse lohtujärje ette seatama ja 2) Et Kristus peab wenda nii kalliks, et jättis elu ta eest . . .

Apostel Johannes 1. Joh. 3:16 kirjutab: et Tema on oma elu meie eest jätnud; ja ka meie peame oma elu wendade eest jätma. Sellest seikuhalt wälja minnes ei ole meie wenna-armastus täielik, kuni oleme täitnud wiimase akti, s. o. kuni anname elu wenna eest.

1. Moos. raam. kirjutatakse meile kahest wennaast, püritud taajamaabega ja nende ees seisid tõsine hädahoht nende jagamisele, seda enam weel, et seal maal elusid Kaananid ja teised waenlased. Kuid Abraham sai ka sellest hädahohust hästi targalt üle, kui ta wäikelt ütles Lotile: Argu olgu riidu sinu ja minu wahel; sest meie oleme wennad (1. Moos. 13:8). Tõsises wennalikus waimus andis ta waliku nooremale wennale, ja hädahoht oli kõrwaldatud. Seikuhaha tagajärjel, mille Lott oli enesele walinud, sattus Lott wangi. Kuid Abraham, aetud palawast wenna-armastusest, enese eluga riskerides, wabastas teda. Selle sammu eest Abrahami külastas diguse ja rahu kuningas.

Lõpeks on waga liigutaw kirjeldus wennalikkuse waimust Jlm. 1:9. Mina, Johannes, teie wend ja seltsimees wiletsusis ja kuning-

riigis ja kannatuses. Julgustades oma wendi käima teed, mis tõi neile kannatusi ja wiletsusi, rahustab ta neid, et ta on nende wiletsuste ja kannatuste seltsimees.

Do, kui tihti aga nüüd wend sunnib wenda teele, mis paneb teda raskesse seikurda, kuid samal ajal see wend — sundija ei mõtlegi jagada raskusi wennaga.

Andku Jumal, et wõiksim jälgida Tema armastuse käsusõna, mis kingitud meile päranduseks Jssandast Jeesusest Kristusest, et wõiksim seda armastust ilmutada kõrgemal määral kõikide inimeste wastu, aga kõige rohkem oma w e n n a d e w a s t u.

Kewade tulek.

Särab ja helgib,
tuliselt leegib
päikene.
Külm taganeb, põgeneb,
ta jõud on üsna, et wabiseb,
wäikene.

Lumigi waob,
wäljadelt kaob
pääkese paistel.
Mulla seest kerkiwad
üles ja sirguwad
lilled ja rohi.

Jgalpool hõiskeid
ja laulusid kuuled
kõlawat.
Jsalist armu
ja helduse rohkust
tänewat.

Südan on elustand,
lõbustand armastustuli,
unustud rõhuw
ja piinaw külm
tali.

Unusid raskused,
waewad ses suure
õnnes.
Tundub, kui oleks
see juhtund kõik
unes.

Ad. Kempman.

Korteri muutmise tõttu palun kõiki kirje ja muid saadetisi edespidi adresseerida postkast 284 Tallinna. B. Sink.

5000 jõõtmise puhul.

„Ja Tema wõttis need wiis leiba ja kaks kala, waatas üles taewa poole ja õnnistas ja murdis leiwad, ja andis oma jüngeritele, et nemad pidid nende ette panema. Ja need kaks kala jagas tema kõigile.“

Mark. 6:41.

Sama peatüti 32.—44. salmides leiame imeliku päewa, kus Jõsand rohkesti õnnistas neid, „kes Ta juure kippusid.“ Taaw. 1. 37:40.

Kui Jeesus oma jüngeritega tahtis eralduda waikusse, siis tuli ilmsiks rahwa igatsus Tema järele. See igatsus oli nii suur, et nad kõigist linnadest koku jooksid, pealegi jalgsi; paljud ka, kes Teda weel ei

tunnudki, said teistest kaasa tõmmatud Tema järele tulema säälsse, palawa päewa kätte, mõtlemata see peale, et seal nälg, janu ja õõkülüm wõib waewama tulla, sest nad ei olnud keegi, peale ühe poisikesse (Joan. 6:9.) endile einet kaasa wõtnud. Hinge nälg ja wajadus oli nii suur, et nad kõif muu unustasid. Nad tulid Jeesuse juure koku ja kuulastid, kuulastid elusõnu. Ja Ta parandas nende haigeid.

Jeesus nägi nende igatjust. Waadates nende peale, oli Tal hale meel: „nemad olid kui lambad, kel polnud karjast.“

Juba weeres päike, laskus õine wilu; rahwas seisab liikumatult, ei tule meele, et kõhud tühjad ja õõsels waja otsida ulualust. Paljud olid kaugelt tulnud, wäsinud. Kuid hinge wajadus ületas selle.

Jeesus tundis aga ka neid wajadusi, mida kuulajad ise tähelegi ei pannud, unustama näisid. Ta teadis, mis Ta siin pidi tegema. (Joan. 6:6.) Ka jüngerid tulid selle peale.

Kuid nad ei mõistnud siin Jeesuse meelt, sest neil polnud endil weel seda ja sellepärast andsid nad Jeesusele nõu (kui lihalik alles weel!), et Ta rahwa lasjeks ära minna ise otsima, kust keegi saab. Jeesusel oli aga mõte neile peale waimulikku toidu ka ajalikku toidu anda, näidates, et mis tal jumalikkest käsist tuleb, see meid täielikult rahuldab ja ka weel „ükski, kes minu juure tuleb, seda ei taha ma mitte ära liikata.“ (Joan. 6:37.) Jüngerid tundsid küll ka kaasa, kuid nad nägid ainult nende ihulikku wajadust ja olid neid kõhe walmis Jeesuse juurest ära saatma; wõib olla, olid nad ise ka juba tüdinud sest rahwa hulgaft, kui ütlesid: „ja aeg jääb hiljaks“ . . .

Aga Jeesus ütleb: „Andke teie neile süüa!“ — Siin tundsid jüngerid oma wõimatust, puudust. Nad saawad murelisteks: Meil on wähe sest 200 teenarahaft; meil on ainult 5 leiba ja 2 kala! Ja seegi mitte weel meie oma. Oleme ise waesed, mis weel teistele anda wõime. Sellest on meile endilegi pisut — 5 leiwast ja kahest kalast 13-ne inimesele!

Siin näitas end Jeesus Jõsandana, kes hinge ja ihu üle, wõimas neile andma rooga omal ajal. Ta andis jüngeritele teatud korralduse, kuid mida nad pärimata täide wiisid.

Nad pidid rahwa panema, juhtima korrapärastelt

hulk hulga kõrwale 50-ne kaupa kõrwuti ritta istuma ja nad tegid seda . . . seal istusid need tuhanded nüüd ootamas, halja rohu peal.

Kas mõtles keegi neist Taaweti laulu 145:15 sõnadele: „Kõikide filmad ootawad sind, ja sina annad neile roa omal ajal“?

Wõi kui filmad puhkasid loojenewa päikesse kumal, mis kuldas haljast aasa keset kõrbe nende ümber, kas käis nende hingest midagi läbi, nagu mõnd õndsat eelaimdust, kui kord ka on päike weeremas ja Jisrael on kogutud Suure Karjase haljale rohumaale? Mõtlesid nad seekord ühe teise Taaweti laulu sõnade peale 23:1—2: „Jehoowa on mu karjane, ei mul pole ühtegi waja. Moore rohumaade peale asutab Ta mind, Ta Ta saadab mind hingamise wee juure“?

Siin nad nüüd ootasid. Ei ühelgi wõinud olla muud mõttes, kui: „Seefinane, kes meie hingestid nii auliselt, armsalt trööstis ja kinnitas, kes meie haigeid terweks tegi, — see wõib kõif

teha. — Tema päralt tahame olla ja Ta eest wõidelda.“

Joan. 6:26 alates näeme aga suureks kahjuks, kui pimedaks, sõgedaks ja uskmataks jäid nad siiski pärast kõike seda, mis nad Temast nägid õppäewa keskes. „Mis tähe teed sina siis, et me sind usume?“ küsivad nad weel!

Armsad sõbrad, etš me wõi sest loost palju õppida, seni kui see rahwas seal istub ja ootab . . . Wõime õppida Jeesusest, jüngerist ja ka rahwast.

1. Jeesus nägi ning waatles rahwast, inimesi waimliku pilguga. (2. Kor. 5:16.) Nägi neid effiwatena lammastena, kel pole karjast ega karjamaad. Tundis nende hinge libedat wajadust, nende haigust. Tal

Saul pewadele.

On pewad . . . Ah, seda lillede küli, ning oksilt pudeneb õisi, taas sumiseb meiklast, — lilli, täis õisi on pewade süle.

Kui ilus nii pewad on õues, ilus, kui õilmitseb põues . . .

Sarawad päikesed kiired nii soojad, helinal laulusid kõlab — pewade hinges ju elab, kiidawad hõisates linnud ju Loojat.

Kui armas nii Loojat on kiita, südameid tänuga liita.

Kui ilus nii olla pewade aegu: rõõmusid pudeneb hinge — õisi — lõhnawat lund . . . Ah, minge, kus täis rõõmu noor elu weel praegu! —
Kui ilus end õitseal anda —
pewadet rinna sees kanda . . .

Ah, et see pewad hingest ei lähets! —
Sära ja elusta, päike, walgusta, soojenda päite.

Ah, et ju pewad hingest ei wähetš!
— Siis pewad hinges seal õitseb, õnnistust ülalt ta maitseb . . .

J. Hermann.

oli sügaw kaastunne, hale meel. Et Ta alalises ühenduses seisid Iſaga, — siis oli Tal wäge neid iga-külgselt rahuldada. Ta tegi seda halastuse päraſt ja Ta ohwerdas ka oma puhkeaja wähermate wendade teenistuseks Iſa nime päraſt, kes Teda oli läkitanud. Kui nüüd meie ses Tema järelekäijad oleme ja Püha Waimu läbi Tema näo ſarnasteks peame jaama, eks meiegi laſe Teda meie elu sees nii tegutseda, kuidas Iſa tegutses Boja läbi? Eks meiegi peaks nägema, inimesi hindama nii, nagu Jeesus seda teeb, kaſa tundes, armastades nende oſiwaat pimedat hinge. Eks meilgi on tarwis Iſa nime auks Bojaga olla alalises, katkemata ühenduses Püha Waimu läbi, et Iſa wägi ka meie läbi teostatud ſaaks õnnistuseks ja päästmiseks hingedele, kes kui pudulohused hukatuse poole on tormamas! Õpime, et Jeesus teostas ſiin Matt. 6 : 33!

2. Jüngerist waja õppida, et meie mitte nii mureliſed ei oleks, kui teame enesel piſut olewat jõndu, armastuſt, oſkuſt hädalifele abi andma waimulikuſi kui ka ajalikuſi mõttes. Anname ſeegi piſut Temale ära, ſaame üsna waeseks, tühjaks, nulliks — küll siis Tema teab, mis teha! Õpime jüngerite wiisil ſõnakuulelikult alluma Iſanda korralduſile, (Luuka 9 : 14, 15) pärimata ja kahtlemisteta, targutuſita — minema ja tegema mis ja kus on Tema ſaatanud ülesandega. Küll siis Jeesus austab oma nime ka meie läbi.

3. Rahwas tuli igatſuſega Jeesuſe juure. Igatſus tärkab meie sõpradel ja naabreil Jeesuſe järele, kui iſe Temaga elame jagamatus osaduses ja igatſeme waikſeid tunde Tema jalge ees (Mark. 6 : 32, 33.) See mõjub teistesſe, tõmbab kaſa. Rahwana tulles kofku Jeesuſe juure, — ſaame ühendatud armastuſe ſidemeiga, rahu walitſeb meis; kord, üks meel wõimaldab meile Jeesuſe iſeäraliſelt õnnistawaſt wäeſt oſa ſaada. Rahwas allus Jeesuſe ja jüngerite (apofſtite) korralduſile ja wotafid Iſſandas töotufi . . . Teeme meiegi nii!

Iſa ſel ajal, kui nad alles wotafid, mis pidi ſündima, ſündiſti midagi.

1. Ja Tema wõttis need 5 leiba ja 2 kala.
2. Waatas üles taewa poole.
3. Õnnistas.
4. Murdis leiwad.
5. Andis jüngerile.
6. Jüngerid andſid edasi.
7. Ka kalad jagas ta ſamuti.

1. Selle piſku andſid jüngerid nüüd Jeesuſe kätte: **Ja Jeesus wõttis . . .** Teiſte ſõnadega, wallutas, ſai oma meelewalda, käſutusſe. Ming jüngerid ſeiſid Ta juures, ſilmad kiindunud Ta huulil ja kätel, mis hoidſid 5 leiba ja 2 kala, äſja äraantud wotafid nemadki. Jünilik mõiſtus waitis, kuid aimas midagi ſeletamatut, enneolematut näha ſaada. Wõib olla ſähwas Tooma peaſt läbi mõte: „No, kas Ta tõeſti arwab, et seda jatkufi ſellele hulgale jagamiſeks, kuna ka 200 teenariraha eefi leiba kaugeſtki nii mitmele jagada ei ſaaks.“ Wõib olla, Wilippus aimas ſiiski Jeesuſes seda wäge, piſkufi palju teha, kuid et nii piſut nii-

ſugufe le hulgale — ei, ſiin ehk pidi weel ringi waatama, ehk on weel mõni poiſikene, kellele einet kaſa antud.

Peetrus, Johannes ja teiſed jüngerid olid wiſt alles äſja lõpetatud kõne ja ka korralduſe ſalapäraſe mõju all, et nad waitides ſeiſma jäid Jeesuſe juure, kui olid rahwa iſtuma korraldanud. Küll nad nüüd uſupilguga Jeesuſe kätte peale waataſid, jälgides iga liigutuſt, walmis waſtu wõtma murtud leiba ja edaſi andma rahwale. Ehk olid muiſt neiſt jäänud mõtiſſe wajuſnult eemale ſeiſma, ja waſt siis läheneſid, kui kufſuti neid appi jagama rahwale õnniſtatud leiba ja kala! Kui mõelda: ka Juudas jagas Iſſanda antud leiba ja kala! Kuidas pidi Jeesus Juudafſi küll uſaldama ja hindama, kuidas küll Temaga kannatama, Teda armastama, kui Ta iſegi teda laſi tegew olla ſellel tähtſal tunnil, weel tähtſamas ülesandes ühes teiſtega! Mis mõtles küll Juudase ſüda siis? . . .

Ja, mis mõtleme meie, mu kaſawõitſeljad? Kas on Jeesus ka meie elu nii wõtta ſaanud, kui Ta leiwa ja kala jüngerilt waſtu wõttis? Kas oleme nüüd ſamuti erimeeſſed Jeesuſe wõimiſte kohta, nagu jüngeridki? . . .

2. Kuid edaſi. Kui Jeesus jüngerit ſelle piſku oli waſtu wõtnud, **ſiis waatas Ta üles!** Tal oli kõige lähedaſem wahekorid Iſaga; Tal oli ka kõik, mis Ta nüüd kawatſes teha, täieſti iſeeneſefiki mõiſtetawalt ſelge, et Ta seda wõib teha. Waatas üles taewa poole waid rahwale märgiks, et Ta ainult Jumala wäe läbi midagi wõib ja tahab korda ſaata, „et nad uſufſid“, nagu loeme Joan. 11 : 41, 42. Käiteks Jairuſe tütre äratamiſel Ta ei waadanudki taewa poole, (Mark. 5, 40—42), miks? — Temaga olid ju need, kes uſufſid ilma ſelletagi, kuna Laatsaruſe haua juures (Joan. 11 : 33, 42) oli palju rahwaſt, ſelle päraſt Jeesus üles waatas taewa poole, mis Ta ka ſamuti tegi ſiin 5000 ſjõotmiſel. Haua juures ſeiſtes Ta waitis, kõneles Iſaga äſju, mida inimeſe keel ei mõiſta wäljendada, nii et Ta ainult weel nagu waſtas: „Mina tänan Sind, Iſa, et Sa mind ifka kuuled.“ Küllap Ta ſama wõis öelda ka ſiin ſeiſtes kõrbes, kiireſti ſaabuwa õõ eel näljasteſta, ekſinud lammasteſta, walmis neid toitma, ja mida wõis Ta paluda? Kas ehk nii: „Iſa, austa oma nime ja näita, et ſa oled Looja, kes algufeſi tegi nägematuſt nähtawa ja nüüd wõib ſamuti piſkufi paljut teha, kes oma õnniſtuſt ilmutab näljaste toitmiſeks uhkeſti.“

Kui meie midagi Jeesuſelt wõi kaſainimeſilt waſtu wõtame, kas waatame ka üles? Tänades ja Iſale au andes? Ja, — waſt ehk küll, kui oleme midagi head ja ülendawat ſaanud, nagu uut walguſtuſt Jumala armu kohta, palwe kuulmiſt, imelikku ſaatiſt, abi, õnniſtuſi waimulikuſi kui ka ajalikuſi elus. Ja — neude eefi küll! Kuſju waatame aga ſiis, kui oleme kaotanud, komiſtanud, ehk kui Iſſand meid on wiinud pimedate kohtade peale, kus lained meie laewukeſt ähwardawad? — Kas me ifka ei peaks üles waatama, mu armsad? „Waadakeſt Jeesuſe peale.“ Hebr. 12 : 2. Tema on taewas, waadakeſt meiegi taewa!

(Järgneb.)

C. E. Liidu 10 a. juubelikonverentsist.

Põlvitavaid inimkogusid avaras palvelas. Nutukahin, pisaraisse uppuvad silmad — kuna huulil värisevail sosin: „Tee mind ka õndsaks, oo Jeesus!“

Sinule — Sa okaskrooniga kroonit kuningas me noorusjõud — hõiskas noori, kui paistnud andestav valgus hirmul värisevasse hinge, kuna kinnitasid töötusena rinnale sädeleva märgi C. E.

See oli kümne aasta eest.

Mida kõik ei elata üle selle aja kestel . . .

Kuis noorustuli vaimustuses ei lõõmanud, kuis kiidulaulud kohanud, kui astus võitjate ridadesse uusi ja taas uusi.

Kurvana seisatati kui nooruse ettevaatamatuses komisutatud ehk nähtud seisma jäävat teelahkmel mitmeidki, kes sammunud kaasa seni. Pühad murdumishetked valusas kahtsuses ja magusas andestamisarmus.

Noorte hinge tõusud, mõnad — rõõmud kurbused . . .

Mida kõike ei elata üle kümne aasta jooksul.

Kevadpäike kuldaskuuldas üle metodistide palvela kui esimesel Ülestõusmise pühapäeval sinna C. E.-lasi, et võtta osa juubelikonverentsist. Mitmesuguseil põhjustel oli takistatud sõit mõnestki kaugemast ühingu, mille tõttu külalisi väljastpoolt Tallinna võrdlemisi vähe.

Seda enam rõõmustas endi keskel tervitada külalisi Soomest. Vendi Attilat, Rantanen'i Kandolin'i.

Meie Isa kuuleb meie palveid enne kui teda hüüame — seda paljud kogenud möödunud kümne aasta kestel — see lubadus julgustas vastu võtta õnnistusi algades juubeli konverentsi palvekoosolekuga.

Kristus on ülestõusnud helises hinges, kui läbi karske kevadõhu kostsid kirikukellade helid. Möödunud oli sünge ahastusöö Lunastaja elus — möödunud päev, mill ohvriks tõi end Jumala Tall. Seda valude ühtlast võiduteed tahtsime vaadelda. Konverentsi üldteem — Lunastuste e.

Esimest osa sellest „Keetsemani“ käsitas v. V. Rantanen. Algas lunastustöö. Keetsemani — võitluste heitluste paik ettevalmistuskohaks ohv-

rile. Üksildusse läks Lunastaja, et saavutada võidu. Ei suutnud ka kolm lähemat teda toetada seal — uinusid.

Üksildases võitluses Jumalaga võidetakse suuremad võitlused. Keetsemani ka palvete öö. „Sinu tahtmine, Isa, sündigu“ — milline vaikne valmisolek, allumine.

Küll suudaksime rohkem kui seisaks meiegi elus Keetsemani sündmusi — palve üksilduses, Jumala tahtmisele allumine.

Järgnes teem „Kolgata“, millest kõneles v. J. Sirotkin. Tee lepituspäigale risti pakuga, terve ilma pattudega oli rakse — sundijaks aga äraarvamata armastus. Kolgata jutustab selle suurusest. Täielik andestus korda saadet seal. Kolgata on sündmus, mille läbi Jumal oma lapsi nende eksimuses, nõrkuses vaatleb. See ka koht, mis päästnud inimkonna surma kartusest, sest selle töö läbi avaneb sealpool hauda igavene helgus.

Kolmandaks v. B. Koljo kõneles teemil „Ülestõusmine“. Tõsis üles Kristus peale selle, kui võitjana tuli kurjuse riigist, kuhu viinud vabaduse sõnumi.

Ei võinud ju pidada kinni haud, surm jumaliku elu väe. Sagedasti meie, usklike hulgas jõuetusi, langemisi, sest

pole jõutud tungida ülestõusmise väe saladusse. See väga tähtis tegur siinse usuelu jõus kuna ka igavikus meie sära ja hiilgust määrab.

Peale lõuna vaheajaga koguti kokku tervituskoosolekuks. Kuuldi mitmelt soove, tervitusi ühes lühikese aruandega kohalikust tööst.

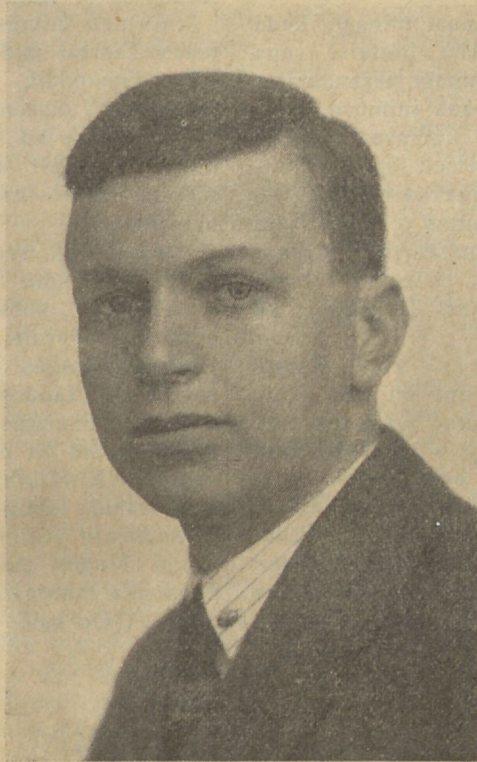
Rutati siis Niguliste kirikusse, kus kontsert Tall. Sin. Risti Noorte ühingu segakoori ja solistide pr. Pihliku ja Paavo Attila kaastegevusel, kuna oreli ettekannetega esines organist Gohs.

Osavõtt oli kaunis rohke ja ettekanded suutsid rahuldada kuulajaid.

Kristus on ülestõusnud, kajastumeda kiriku võlvistikus enamjao koorilaullest.

. . . on ülestõusnud . . . kõlas hinges. Kui valguti laiali vilus kevadõhtus.

Järgmise päeva teem oli „Lunastatute

Paavo Attila. — Soomest, külastas Tallinnat enne Ameerika sõitu.

Vilho Rantanen.

tee". Esimest osa „Päästmine patust ja maailmast“ käsitas v. J. Sarov.

Usklikke, rõhutuid, kurbe palju me ringkondades. Rõõmu hävitav põhjus — patt. On päästetuid, kes pole veel vabanenud patusest maailmast.

Sellest õnnetust seisukohast vabaneda võimalik siis, kui jõutud enda võitlemiskatseis pankrotini ning üksi Jeesuses vabanemine leitud.

K. L. Marley kõneles teemil „Päästmine enese minast“.

Patt on nähtav väljendus vanast minast, keda mõjutakse kurjuse ilmast. Neist inetuist vana olemise ilmutusist ei vabane kunagi parandamise teel. Peab täiesti ära heitma vana inimese.

Osa noori ei tegele üldse kurjuse nähteist vabanemise võimalusiga; kuna teised lõpmata heitluste, parandamiskatsete järele jõuavad nii kaugele, et leiavad vaenlase eneses — minas. Püha Vaim on see, kes suudab hävitada inimeses selle türanni valitsuse. Sellepärast on tarvilik pöörmise juures, mis olgu terve ja täielik üleand Jumalale, ka saada Püha Vaimu.

Päästetute ülesandeist v. V. Rantanen. Päästetu esimene hoolealune on oma hing. Peab muretsema sellele õiget toitu. Samuti oleme seatud ligemese hingehoidjaks. Ei või püsida jõud tööta, tegevuseta olekus. Igate oma lapsele usaldab taevane Isa ülesandeid. Küsimus vaid selles, kuid võrt me sõnakuulelikud nende täitmise. Päästetu ülesannete hulka kuulub ka valmistamine taevase Peigmehe vastu. See ootus peab olema elav, igatsev mis paneb huulile palve: „Tule Issand Jeesus!“

Peale lõunavaheaega C. E. tutvustamiskoosolekul kõneles v. B. Koljo küsimuse üle: Kas on C. E. liikumine meil aja ning otstarvekohane?

Meil, kus nii palju uskmataid noori ja seepärast tööpõld laialdane ei pruugiks tulla üldse küsimuse alla C. E. kui puhtvaimuliku liikumise tarvidus. Kuna töökorraldus Eestis peaks tagasi pöörama oma mõttele „Kristuse ja koguduse eest.“ Järgnes äratuskoosolek, kus kõnelesid v. Rantanen ja Koljo.

Mitmed inimesed põlgavad Kristust — ei taha teada Temast midagi. Mõned tarvitavad teda alles haigevoodel, raskusis. Teda aga tarvitame sellepärast, et tema ainuke vabastaja patust.

Kelleks pead sina Kristust? Head olid küsimused vaikselt kuulavaile. Ja vastuseks tõsis mõnigi käsi — nad tahtid tunda Kristust enda Lunnastajana.

Juba oligi saabunud lahkumishetke, milleks kokku kogusime III-nda püha õhtul.

Tervitusi, soove, lahkumissõnu Soome kui ka oma maa sõprult.

Laiali valgus rahvahulk, et astuda igapäisuse orgudesse kandes hinges varandusi, mis saadud üleelatud õnnistusist.

Lahkusid ka üksteise järele meie kallid Soome sõbrad. Kui linnutiivul kant üle sinava veevälja kaugenesid lennuki propelleri põrisesedes saadetud mahajääjate vaateist.

Ja hinges jälle pääses valla võimas igatsus koos olla lahutamatu Isa kodus.

. . . Oo tule vististi Issand Jeesus . . !

B. Volmer.

Meie ei taha taganeda.

Laul 80:19.

Dr. John A. Hutton'i peetud kõne 1926. a. üleilmlikul C. E. konverentsil Londonis, lühendatult.

Heebrea rahva raamatu 11. peatükki kujutab iseloomustavalt Uue Testamendi põhijoont: Kui meie silmad ford on avatud Uuele Testamendile, siis loeme teda uue arusaamisega. Mõnele on see raske. Nad arvavad, et nad teda tunnivad läbi ja läbi, aga siiski mõju lugemisel ei ole. Rogu Uue Testamendi mõju on suurepärase. Kuid ifegi neile, kes on sellega hästi tuttavad, julgen ma öelda, et kui teie järjekult Uue Testamendi läbi loete, ilma et teist mõju wahete lajete tulla, siis avaldab ta õiget mõju teile. Teie imestute Uue Testamendi siisu üle. Oleks wale öelda, et ta on kurb raamat, samuti wale, et ta on lõbus raamat. Ta pole optimistlik teos, ega ka mitte pessimistlik. Ma ei armasta niisuguseid sõnu, mis püha-firjas ei leidu — mis on laenatud, nagu näiteks sõna „waimustus“. Meil on palju parem sõna: wõiks ta sügawasti meie waimu wajuda — see on sõna „usk“.

Täna kostab üleskutse meile — üleskutse, mis on väljendatud selles wõrdlematus peatükis Heebrea firjas. „Reed kõik surid ussus ja töötust ei ole nemad kätte saanud, waid nägid seda kaugel ja olid julged selle peale“ Jumala sees. See on Uue Testamendi põhitoon.

Takistus taganemiseks.

Seda kõik ütlesin wäga lihtsa firjasõna siisjuhata-miseks: „Meie ei taha taganeda.“ On suur kasu, kui meie endile midagi töötame, ja seda wõime omale öelda: „Meie ei taha taganeda.“ Kui teie seda teete, siis liigandub takistus taganemiseks. Selles on tarkust, et nii raskeks kui wõimalik teeme oma sõnamurdmise, mida Kristusele oleme annud. Selles seisab C. E. rinnamärgi wäärtus. Teie tihti walwate, kuid Temata oleskiste wõinud langeda.

Aga teie wõite öelda, noored: „See on imelik firjasõna C. E. konverentsi kõne aluseks. Meil pole mõtetki taganemiseks. Meie oleme tõsiõid usklikud ja oleme siin ainult seks, et näha, kuidas paremini edasi tungida.“ Mu armjad noored sõbrad, kas pole see Reble, kes ütles: „Tänu Jumalale, ükski meist ei wõi nõnda kannatada kui siis, kui noored olime!“ See on tõsine ütetus. Ma tahan teile öelda, mu noored sõbrad, iseäranis neile, kes jumalariigitiõõd teete: „Seiske kindlalt!“ Just nüüd on teie rassem aeg. Elu läheb kergemaks, mida targemaks saate. Noorus on teie rassem aeg. Kõik kurb, mis iganes sellest elust on öeldud, on noorte awaldatud. Kõik andekad noored

on elust tüdinenu. — „Aga, ütlete teie, see on kõik väljaspool meid.“ Kas oleme ehk meie oma Jssanda teenistuses ka midagi sellest oma ellu lubanud?”

Paulus kirjutas kaks kirja ühele noormehetele Timoteusele, ja nende kaks kirja otstarve oli Timoteust julgustada kindlaksjäämiseks. Teie ei wõi neid kirju mõista, kuni pole saanud aru, mis aja kohta nad käisid. See noormees oli hirmsas kohas Väike-Aasias ja tarwitas julgustamist. Et diget muljet saada tema olust, peame pilku tagasi heitma. Halb nagu maailm tänapäewgi on, ta pole siiski nii halb, kui ta neil hirmsail päewil oli, kui Timoteus wälja saadeti sellesse toledasse kohta Väike-Aasiasse. Ja ta kaotas julguse ja kirjutas oma isale Jumalale, nagu Paulus see oli, küsides, mida see soowitaks teha, ja isegi tähendades, et ta tahaks ära tulla. Kui Paulus oleks wäikesem mees olnud, siis arwate, misjulguse kirja ta Timoteusele oleks kirjutanud. Ta oleks wastanud: „Sain täna hommiku Sinult kirja ja näen, et oled wäga mafen-datud. Ma ei tea, kuidas tegelikult Sind aidata, aga wõin südamest Sinuga kaasa tunda.“

Külas, kus sündis, usun, polenud ühtki täiskarist. Mäletan anekdooti seal kellestki mehest, kes läks õhtul koju, nagu kord ja kohus, aga teel wõitles ta tasakaaluseadusega ja lõpuks wäsinud raskest wõitlusest langes ta weerenni. Keegi teine mees tuli umbes samases seisukorras. Nähes oma wenda kraawis ja tundes, et ta ei suuda teda wälja aidata, ütles ta: „Ma ei wõi sind üles tõsta, aga ma wõin ju kõrwale maha heita.“

Kuid Paulus oli teine mees, ja mida ta Timoteusele ütles, oli: „Timoteus, kannata kurja, kui Jeesuse Kristuse hea sõjamees.“ Mu armas noor sõber, kes ütles sulle, et ristiusk on kerge asi? Kes ütles sulle, et sul alati kõik õnnestub? Kas pole just jumalamehega nii, et ta tihti pettumusi näeb? „Keeb kõik jurid usus,“ see tähendab, et nad maailma filmis olid kaotanud. Kes ütles sulle, et ristiusk on lihtne? Selle alustaja ei wõlnud nõnda. Kui ütles Paulus selle mehe wastu: „Agaüks kandku oma koormat.“

Kuidas jääda kindlaks.

Misjulgused on need põhjused, mis sunnivad meid taganema?

1. Esimene on, et meie araks jääme. — Sõna „nõrkema“ Uues Testamendis on imelik sõna, mis on tarwitatud ainult mittennõrkemise mõttes. Piibel ei ole autoriteet nõrkemise üle, küll aga mittennõrkemise üle. Ta mõte on just, kui tahad nõrkeda — ära mitte nõrke. Meie Jssand rääkis üht tähendamissõna, et „ikka peab Jumalat paluma, aga mitte ära nõrkema.“ Kui meie tahame nõrkeda — palume. Nad on wäga sarnased, nõrkemine ja palumine — kui nõrkeme, langeme miltelegi, kui palume, langeme Jumalale. Kui elu meid nõrgestab — palume! Hüüa Jumala poole nagu Martin Luter: Jssand, kui Sa nüüd ei awita, siis kaotad oma julase Martin Luteri.“

Teie mäletate seda Pühamaa salakuulajate lugu. Seal oli enamuse kui ka wähemuse aruanne; ja siis, nagu praegugi, eksis enamuse, kuna wähemusel oli õigus. See on alati nii. Wähemused walitsewad tulewikku. Maailma ajalugu oleneb Jumala walitute elujõust.

Enamus tuli tagasi ja kiitis maailmudust, mille tõendusiks nad tõid midagi kaasa. „Kuid“, ütlesid nad, „maa on täis hiiglast.“ See oli otse lialdus. Jsegi ühes maas kui Kanjas, kus on suurimad mehed maailmas, pole kõik hiiglasted. Wõimatu on leida maad täis hiiglast. Wõib ainult arwata, et mõnda hiiglast seal maal leidus. Aga nad ütlesid edasi: „Meie olime nende meelis kui rohutirtsud.“ Ja siis nad awaldasid oma nõrkust wõlde: „Ja nõnda olime ka omas meelis.“ Kui tunned ennast rohutirtsuna, siis näedki nõnda wälja.

Siis tuli wähemus oma aruandega. Nad kinnitasid maa kohta wõlde. Seal olid hiiglasted, see oli tõsi. Kuid nad lisasid juurde need huffumatud sõnad: „Dns Jehoowa meel hea meie wastu, küll Ta siis meid saadab sinna maale, ja annab selle meile.“ See oli peaasi. Usume Jumalasse nõnda, et meil suur usujõud oleks. Meie usk on see, mis meie elule wõidujõudu annab. Paulus ütles kellestki mehest, Epawrooditusest: „Pidage teda kalliks, sest Kristuse töö pärast on tema surma ligi saanud.“ Epawrooditus uskus Kristusse oma terwe olemisega. Kui Asstii Franz ford rahwast kirikusse minekul tähele pani, ütles ta: „Minu rahwas usub Kristusse poole penni eest.“ Usume nõnda, et oleme oma terwe olemisega Kristuse pärast.

2. Teine põhjus, miks inimesed nõrkewad, on, et nad küllalt kiiresti ei tegutse. On olemas üks tõus inimese elus, ja sa pead sellega tõusma. Üks kirjakohut ütles meile: „Tõuse üles, saagu sa walgustatud, sest sinu walgus tuleb ja Jehoowa au tõuseb ju üle.“ Alati tegutse kindlalt: ära tahtle. Ma arwan, et seal on meie elus asju, millede kohta pikka kaalumist tarwis läheb, aga sügawamate asjade kohta meie hinge elus, pean ütleva, esimesed mõtted on paremad. Ma ütlesin, et peame tegutsema, kui asjaolud wärskest meie filmade ees on, enne kui meil aega on, oma südame-tunnistust mõistusega rikkuda. Ara hakka enesega selle üle waidlema, liha ja weregaga nõu pidama.

Balak saatis saatkonna Piileami juure. Piileam kuulas neid üle ja ütles (see oli ettepanek suurte tagajärgedega), et ta tahtwat seda asja Jumala ees läbi kaaluda. Mõttele ometi! Ta tahtis seda asja Jumala ette tuua. Ja Jumala hääl Piileami wastu oli, „ära mine mitte.“ Ta ütles saatkonnale, et Jssand talle keelnud oli minna, ja see pööras tagasi. Aga Balak saatis teise suurema saatkonna, rohkem raha ja rikkust ning nende käst oli, „tooge meest tagasi, maksku mis maksab.“ Niiviisi tuli saatana hääl tagasi Piileami juure ja jälle esitas ennast saatkond tema ees, kui midagi wäga imelikku juhtus. Selle asemel, et usk kinni hoida ja nendega läbi akna rääkida, wõi, weel kindlam, korstna otsast, katus ta neid sisse ja ütles jälle, et ta seda asja Jssanda pale ees tahab kaaluda. Ja see imelik asi sündis, kui Piileam oli oma põlwe peal Jumala ees, (nagu ta arwas) paludes, (aga dieti Jumalaga kaubeldes, ja soowides, et Jumal talle järele annaks,) kuulis ta üht häält ütlewat: „Kui sa minna tahad, siis mine!“ Aga mis oli selle järeldus? „Ja Jumala wiha süttis põlema, et ta oli minemas.“ Nõndawiisi taganeme meie ära. On olemas wõidu wõi langemise filmapilt. On olemas filmapilt üli-

suurte tagajärgedega heale, wõi ülisuurte tagajärgedega kurjale kõigi usklike elus. Tsegi taewa inglid peatuvad oma imetaolistes tegemistes, kuni meie oleme ufustanud, ja nad walwawad meid murega neil tundidel ja neil raskeil filmapilkudel.

3. Lõpuks on olemas kaitseabinõud, ja mees, kes tark on, tarwitab neid. Mida wanemaks me saame, seda wähem tahame ühest neist ilma jääda. See aitab meid kaitsta, kui teame, (kui aga oleme truuid olnud) et oleme austatud ja armastatud mitmete poolt, kellede nägusid meie ehk kunagi pole näinud; ja kui meie laugeme, siis paistaks mõnele neist lihtsasti inimesist, nagu oleks Jumala templi nurgakivid kõikuma lõõnud. Mõnda tahab uus Testament mehi nende nõrkustest parandada ning ühel ehk teisel wiisil nende halvadest mõjutistest Jumala juure tuua; ja nad tõusewad häbi läbi.

Kord loeme, et meie Jssand wälja läks, ja jügrid küsivad: „Kuhu Sa läheb?“ — „Ma lähen Samaria maale.“ Ja Beetrus ütles Ta wastu: „Jssand, miks läheb Sa sinna, kus nad kord Sind kiwibega wiskasid?“ — Ja Jeesus ütles: „Ma pean minema,“ ja ära Ta läks, jättes jügrid rahutult seisma. Ja kui nad nägid Tema kaju hädaohu maa poole minewat, üks neist, Doomas, ei wõinud kauemini häbitust kanda. Doomas ütles: „Lähme meie ka ära, et meie Temaga sureme.“ Ta oli lihtne mees. Ma armastan Doomast. Seal polnud midagi suurepäralist tema juures. Ta oli lihtne aus mees, kes oma südame üks kord oli ära annud ja kunagi ei wõinud teda jälle

anda. Nii peale ülestõusmist, kui teised ütlesid: „Meie oleme Jeesust näinud,“ see hea lihtne mees ütles: „Ärge tulge jälle sellega minu juure. Rahwas, kes tuleb ja läheb, wõib üht ja teist uskuda, aga ärge minule sellest rääkige.“ Aga see mees oli ustaw südame põhjani, ja sel juhul, kui ta aru sai, et Jeesus hädaohus oli, siis nagu oleks ta öelnud: „Ma ei tea palju ufuteadusest ega ka millestki muust — ma olen lihtne mees — aga see on meie kohus, Temal abits olla. Ta on meid aidanud ja see on meie kohus, Temaga olla, kui hädaoht ligi on.“

Lõpuks, just sellepärast said armuõpetuse lood laialti laotatud — et koguduse ümber kaitsewalli lüua, et igauks, kes ära taganeb, Jeesuse ihu üle ära taganema peab. Just see kiri Heebrea rahwale toob seda mõtet esile — need, kes on maailma wõimu tunda saanud ja on tulnud, ja on ofustanud ära taganeda, lõowad Jssandat unesti ristist ja teewad Talle awalikku häbi. Üks suurematest inglise lauludest sijalbab uue Testamendi õpetuse tuuma:

„Kui seda ristist waatlen ma,
Kus Eluwürst läks surema“ . . .

Tagasi minna? Ära taganeda? Kõkkulepet soetada Jeesuse häälega? Kuulda wõtta neid waletawaid sõnu, mis Teda hirwitawad ja mind mu usust takistawad? Ei!

„Kui seda ristist waatlen ma,
Kus Eluwürst läks surema“ . . .

Mul on häbi enese pärast!

Mõtteid kaduvusest.

25. III. 1930.

Varakevade õhtuhämaruses jalutasin mu kodulinna ajaloolisel mäel, ja minevik haaras mu mõtteilma. Nii ta on — armastan minevikku, sest ta jutustab mulle lugusid kaduvusest. —

Huviga vaatlesin kevadõhtu hämaruses meie üht vanemat kirikut. Seitse aastasada on ta seal seisnud. Huvitav on ta, nii vanaaegne ja salapärase! Käisin ringi ümber kiriku, segamatult vaikuses seisatades ja vaadeldes. Akendest paistev nõrk kollane valguskuma tegi selle pildi veel müstilisemaks. Kiriku ümber vanad tugevad puud, mõned vanaduse koorma all viltu vajunud, puudutades oma latvadega vastasoleva maja seina.

Kui võiksid need põlised puud rääkida, wõib olla ehk jutustaksid nad mulle siin vaikselt õhtutunnil neist, kes nende varjus kord on kõndinud. Nägid need puud mõnda kirikuskäijat ju lapseeast saadik, nägid sirgumas neid noorteks, nägid, kuis elu nende nägudele pikkamööda oma jäljed wajutas, kuni viimaks hall juus kattis nende päid. Varsti ei leitud neid enam kirikuskäijate hulgas . . . Oli ka neid, kes ju õitsvas nooruses jäid korraka kadunuks. Puud waatasid ja ootasid, nemad aga ei tulnud enam. Ei tulnud enam, ei iialgi! . . . Kirste aga, nii musti kui walgeid, kanti alatasa kirikusse ja kirikust välja . . .

Millest ei teaks mulle jutustada ka selle kiriku altar; kes ta ees kõik on seisnud nende aastasa-

dade jooksul! Nendest särasilmalistest noortest, nendest väetimatest lastest ja lõpuks neist lõpmata kirstudest . . .

Kirikusse minnes ja kirikust tulles kõndisid toredad naised ja mehed samal põrmul, mille mina täna üksinda kõnnin õhtuvaikuses. Ja ime-lik — neil inimestel olid samasugused tunnetetormid hinges, armastus ja viha, rõõm ja ahastus, nagu meilgi tänapäeval, aga nüüd on nad ammugi põrm . . . Jäi nendegi elus palju küsimusi vastamata, palju igatsusi vaigistamata, paljudki lootused purunesid . . .

Mäest laskudes tulid meele Gustav Suitsu ühest luuletisest sõnad: „Kõik nende püüud ja ihad, kõik nende walud ja vihad põrmus sügaval — kün- gaste all . . .“

Minevik, on nii lohutav ja trööstiv . . . Räägib mulle, et põrm olen ja põrmuks saan! . . .

Viimasel ajal aina ühtepuhku kerkib silmade ette pilt kaugest, kaugest minevikust: Kartaago linna varemed pärast veresauna, sinine pilvita taewas, kõrvetav Aafrika päikesepaiste, siin ja seal lopsakad palmide grupid ja varemil geniaalne, võitmatu Rooma väepealik Scipio sügavais mõt- teis. Ma ei tea, miks imponeerib ta mulle, aga on nagu midagi tuttavat selles kaduvuse mõtteisse vajumises. Nagu Scipio üle 2000 aasta tagasi, nii kui vanajutt räägib, Kartaago varemil nuttis ja mõtles selle üle, et linnad, rahvad, kuningrii-

gid on vahetanud üksteist nagu üksikud inimesed, nii mõtlen mina ka sagedasti, et aeg lendab, ja et rahvapõlved kaovad, ja et minugi elu kord kustub ning kaob, ja ärarääkimata troost ja rõõm valdab mind . . .

Suured ja vägevad on põrmuks saanud . . . Ka mina olen põrm, ja kõik need tormid, mis siin rinnas mässavad, langevad kord põrmu ühes minuga . . . Nii on hea! Las teised kurvalt helistada laule kaduvusest, mina aga tahan tänutundes selle peale mõtelda, kes kaduvuse laulud on mulle muutnud rõõm- ja troostilauludeks.

Kus on kurbus ja valu, mis mind ennem valdas, lauldes laule kaduvusest?

Ei unune ühe usklik-pastori kõnes ööldud sõnad, mida ta Saksamaal reisides ühe talu sissekäigu kohal nägi kirjutatud olema, umbes nii: „Ma ei tea, kust ma tulen, ja ma ei tea, kuhu ma lähen, pole ime, et ma pole õnnelik . . .“ Tõesti need, kes tulevad tundmata ilmast, ei tunne oma Loojat, juurdlevad ja murravad pead oma elu otstarbe ja ülesande üle, ja lähivad tundmata ilma, õudsesse, need kuruvad, mõeldes kaduvusele ja oma üürikesele elule. Aastate eest, maise õnne silmapilkudel, tundsin minagi näriivat valu südames — tulevikumõtete näol. „Ah, ei ilmuks tumedad tulevikumõtted mürgitama elu kaunimaid silmapilke!“ Ohkasin alatasa. Nüüd näen oma ees helget keskiga ja ilusaid, valgusrohkeid vanuspäivi. Helge tulevik! . . . Aastate möödudes on paljugi muutunud . . . Elule vaatan igaviku pilguga, elule üürikesele, kaduvale . . .

Minule ei ole enam võõras mu Looja, olen ära mõistnud suure ülesande, mis Tal minu elu kohta on, ja tean ka, kuhu ma lähen. Lähen oma koju, sinna, mis mu armastaja Isa mulle on valmistanud ja kus Ta mind kord väljasirutatud kätel vastu võtab . . . Olen Temaga lepitatud, sest ammugi

on möödas aeg, mil seisin Temagu sõjajalal, unustusmerde on peaaegu vajumas aeg, mil ütlesin: „Ei ole Jumalat, ei ole!“

Armsad on mulle Taaveti laulud, mis kõnelevad kaduvusest, närbumisest. Oleme kui rohi ja õitseme kui õieke välja peal . . . Hommikul õitseme ja õhtul ei leita meid enam . . . Tuul on

meist üle käinud . . . Ja Jumalal on hale meel meist; Ta lepitab meie ülekohtu ära ja pöörab mitu korda oma viha ära, mõteldes see peale, et oleme liha, üks õhk, mis ära läheb ja ei tule tagasi. . .

Hea on neid mõtteid mõtelda oma jalutuskäikudel! Kord võivad nad vägevateks troosti- ja rõõmuallikateks saada, kord võivad nad vaikse kurbuse keeled hinges helisema panna . . .

See oli ennem, kui kaduvuse mõtted valmistasid sügavat valu. Nüüd pole paremat troosti, kui — et kõik kord kaob, kõik kord möödub . . . Kui rõhuv oleks teadmine, kui püsiks meie elu nii jäädavalt!

Üürikene on elu ja kaduv . . . Seda tuletab mulle uuesti meelega haud, mis mõned kuud tagasi kaevati Egiptuse palavas mulda, mille kohal nüüd palmid kohavad. Palju on ju neid, kelle põrmu Egiptuse muld on vastu võtnud ja kelle kalmuküngaste kohal palmid kohavad, aga see kalmuküngas räägib . . . Üürike on elu ja kaduv . . .

Ei ole mingit igavikuväärtust sellel, kui ta ära raisatakse oma õnne otsimises, vaid seda üürikest elu maksab küll truuduses ja sõnakuulmises, palehigis töötamises teiste päästmiseks ära kasutada. Kuid laseme aga tihti käed seista ja ootame paremaid aegu, millal saame paremini oma tööjõudu ja energiat ära kasutada, hulkadele Kristust kuulutades, ja aeg kaob . . . Ja nii mööduvad paremad aastad, — noorus ja jõud ja energia saavad niisama ära raisatud ei millegi ega kellegi kasuks,

August Strindbergi haual.

A. Strindberg pole mitte üksi suurimaid Rootsi kirjanikke, vaid ka üks tõendus evangeeliumi võitvast väest ja sellest, kuidas igaviku lävel suurimadki jumalapilkajad ning andelisemadki inimesed pankrotti jäävad; kõige enam aga sellest milise kannatuse ja armastusega Issand patust jälgib, ja otsib, et halastada ja armu heita.

See Strindberg, keda maailm tunneb ta töödes, ei ole sama oma elu lõpul enne surma. Seal on ta õppinud arveid kokku võtma eluga ja pankrotti jäädes pöörama Jumala poole, kes ei lükka omas halastuses suurimaidki patuseid välja.

Ta soovis, et teda saaks maetud väga lihtsalt, kirstu asetatud ta rinnale piibel, mida enne pilganud, kuid mis nüüd juhtinud tõe valgele; ristile, mis peab olema lihtne puust, peab kirjutatama sõnad:

O crux ave spes unica!

„Tere, oo rist, mu ainukene lootus“.

Pildil ta haud Stokholmi surnuaial. Haua juures seisavad Soome C. E. liidu juh. Eeli Jokinen ja reisisekr. Vilho Rantanen.

ja ilusad püüded ja soovid ei lähene sammugi täideviimisele. Kord lugesin kusagilt umbes sarnast: „Meie tahame palju teha tulevail päevil, kuid mida tegime me täna? Meie tahame palju ohvriks tuua eelseisvail aegil, kuid mida ohvrissime me täna?“ —

— — — — —
On kauneid laule kaduvusest. Laulan neid nende melankoolsete viisidega. Laulan neid en-

dale troostiks oma reiseitel, seni kui lõpetan oma teekonna. Võib olla õige pea, võib olla alles siis kumab mulle igaviku koidukuma, kui kannan halle juukseid, kui hinges on nii vaikne, nii vaikne, kui pean silmad igatsevalt ülevase Jeruusulemma väravatel . . . Siis avaneb mulle igavik. Jäävad maha kaduvuse laulud . . . Seal lakkamatus õndsuses helisevad uued laulud — tänu ja kiituse laulud tapetud Tallele . . . Sv.

Ma võin teenida! . . .

Oli varajane sügispäev. Sinitaevas oli laiaili tõmmatud üle punase kanarpik nõtme, mis färas kirevais värves. Kaugelt kostis üle punase nõtme weetlew laulukõla; seal rändas ligemale jalk: noori tütarlapsi, kes rõõmustasid kauni päeva üle ja rõõmulaul nende huulilt kandus kaugemale — kaugemale . . . Need noored tahtsid pisutki olla kasulikud elus oma kaas-inimestele ja igatsefid kaasa aidata kodumaa ülesehitamisele tööle. Juba kostis lähemal jutukõmin ja kuuldamalt esitati küsimusi juhile, kes neid saatis.

Ütski neist rändajast polnud aga märganud, et seal nõmmel kadakapuude villu, kust mööda ruttas rändajate jalk, oli paigutatud sõidutool, milles asetud kahvatu, kuid noor inimeselaps. Waewalt möödusid temast rändawad rõõmsad noored, kui ilmusid haige filmi juured pisarad, mis kitsailt põski mööda alla weeresid. Nukruslaine waldas teda. „Kemad seal wõiwad olla kasulikud — mina aga ei suuda midagi! Taha on küll juur, kuid teha on aheldatud, ja ka ükski arst ei saa wabastada mind neist. Mad sageli seletawad, mu sees peitub rahutu waim, kuid mida teawad inimesed minus peidetud wõitlusist. Teenida, aidata, tegutseda igatsen. Teenida! Kõik need tulewad kord rikastatud taewa linna, nad on katnud neid, kes alasti; näljaseid täitnud, haigeid ja wange külastanud. Ja mina? — — — — — Mina waid sirutan omad tühjad käed Jumalale wastu!“

Kaugelt küla poolt ligines taas nõtme jalgteel meeskogu. Nutuliselt kuiwatas haige oma pisarad ja päikeseküllase naeratusjega näol hüüdis lähenejale. „Jsa,

tahad sa mind siit ära wiia, kui ilus see, et sul ifka aega jatkub minu jaoks. „Tasa silitas isa oma tütre juukseid — see teadis, et isa tunneb tema sala peidetud walu ja wõitlusi. Rõõmsalt wiibis isa pilk tütre filmil; ta sõnas: Praegu just wiibis pastor minu juures. Mii siis lõpuks täna õösel on see südamehaige üliõpilane sanatooriumis surnud ja wiimaselt terwitab ta sind ja lafeb õelda, et sinu kirjade läbi on saanud tema teekäigu lõpposa fergeks . . . Laps, laps, tead sa seda, see on arm, kui seda teha tahame.“

Tasa weeretas isa sõidutooli küla suunas, üle punaste põõsaste ja õitserwa nõtme lendasid mesilased õitel peatudes. Raua oli waikinud haige, siis sõnas tasa — nii tasa kui antakse edasi saladust ja fiiski juubelkõlaga hääles: „Jsa, ma usun, et täna olen midagi mõistnud, olen kogunud seda, mida Jumal mulle juba ammu õelda on tahtnud. Kanarpik ei ole roos ja ei saa inimestele edasi anda liialtõhna, aga ometi peatub temalgi waikselt mesilind — annab seda, mis tal on, ning sel kombel teenib temagi. Jsa, ma tahan ja võin teenida!“

Üle punase nõtme on laiaili tõmmatud sinitaewas. All wäikesed õtskellukesed ja ülal suur taewakell. — See, kes neid mõlemaid teinud ja neisse mõlemaisse on peitnud oma kunstloomingu, annab ka meile oma inimlastele täita suuri ja wäikseid ülesandeid. Kes aga meist teab õelda, kas wäikesed ehk suured teened olid need, mis põhjustasid aulisi imefid.

Sakfateelest wabalt A. S i n k.

Hiirekesed Pii ja Tii.

Lebasin haigewoodil, ja mu filme ees kohtasid kaks hiirekest Pii ja Tii. Pii, peenike ja lahja, oli sattunud kuninga aida ukse ette, kus filmas hiirekest Tiid, pristet ja pafsu mängemas päikese paistel. Pii lähenedes lakkas mängimast Tii ja waatas kaastundlikult ta peale: „Mii lahja ja murelik, armas? Kus ja söömas täid?“

„Kehwa mehe sahwris!“ — wastas Pii tehtud wahwusega ja algas wadinal, isegi pärast weendunult: „Oh kui tore seal on! Tead, sahwri peremees on kord jõutam olnud, sest ajast on tal weel mitmed kenad jahu- ja toidunõud järele, mis seisawad ridastikku sahwri riiuulil. Neid on kõrgeid ja madalaid, suuri ja wäikesi. Jga ühte neist olen wõinud ronida, suuri ja tihti saan kõhugi täis süües ühe wõi teise nõu uurdeist. Ütspäew oli peremees pannud tüki seepi riulu serwale.

Õsmalt ei usaldanud ma seda puutuda, kuid siis selgus mulle, et seebist ka raswaollust on ja et see mu terwisele järelikult hea on; siis sõin seda iga päew nii, et ma uimastudes kõik muud unustasin, ka sellegi, kuidas end päästa alaliselt luurawa kassi eest. Kord pidi ta mind juba kinni saama, seal möödus kuninga poeg kedagi hüüdes sahwri aknast, ehmusime mõlemad ja jooksiime kumbki ise suunas. Tule, armas Tii, kord ometi minu poole, siis sa näed ka, kui huwitaw ja juhtumusrikas elu on kehwa mehe sahwris!“

Kui Tii waitis, lisas Pii piinlikkust warjata püüdes: „Jah, meie hiirekese elu on ju nii . . . otsimine ja põgenemine, kuni kass meid ifkagi wiimaks pärib.“

Ütles ja ohkas, aru saades, et ta fiiski tühja kiitnud. Tundes äkki kipitawat nägga, tõstis haistes nina, piilus ettewaatlikult ringi kassi järele; siis peatusid

ta filmad uuriwalt Tii läikiwal karwal ja küfis: „sul näib aga fiiski weel parem põli olewat kui minul, — oled priske ja rõõmsas tujus.“

„Jah, mul on elu wõrratu küllasem kui sinul, mu waene Pii. See kehwa mehe sahwet, kuhu mind ka kutsud, wõib sulle küll meelbida, sest sa paremat ei tunne. Tänan küll kutse eest, aga kehwa mehe sahwri peale ei taha ma mõeldagi, olen kord ise ka seal olnud. Aga festajast, kui wiibin kuninga kuldseil nifusalwedel, mis ääretasa täidetud kuldsest wiljast — pole mõtetki enam tagasi waadata. Mu waene Pii — tule sinagi sest osa saama, jatkub sullegi siit küllusest, nii palju, kui sul rikkaks eluks tarwis on. Kasfi suhtes wõid mureta olla — aida waskufsed ei lasse ühtegi neist sisse, ja kui peats juhtuma, et aidaukse lahti jäädes ta peats sisse hiilinud olema, siis poeme wilja sisse peitu, sügawale. — Dlen end mitu korda nii ära päästinud ta käest. Tule, sõbrake, Pii! Sa ei kahetse!“

„Aga — kas ma iialgi siis ei saa enam näha kehwa mehe niferdatud nõusid, mis mitmest kohast tihti olid wõidunud söödawa ainega ja mille külgi tihti lõbusalt krõbistafin? Kas ei wõi ma iialgi enam tühjes nõudes tantfida ja huwitawat awantüristlikku mängu mängida kasfiga, ja end seebist uimafeks süüa?“ . . .

„Do, kui rumal ja pime sa oled, Piite! Kuula, mis sulle weel ütlen. Kuula ja usu: see kuldne wili, mis kuninga aidast sööd — annab elu, — ja ei peagi

igawesti surema, — mõistad? Ega kasfi saagiks saama, sest kuninga Poja ainus ähwardus kindlustab su julgeoleku igawesti, kui sa aga ise meelega ta käppade wahela ei jookse. . .“

Jmestunult ja pooluskumatult raputas Pii oma sassis karwalist lahja pead.

Seal astus kuninga Poeg walgeis riideis aida ukse ette ja awas selle. Wäljast paistfid Piile filma küllaldane wilja rikkus, ja nälg sai tugewaks temas. Tagasiwaatamatult ja kauem kaalumata lipfas Pii aita, terwelt wilja sisse ja hakkas ahnelt sööma. Ent ukse wahel luuras kajs ja hiireke Pii kuulis kuninga Poja walju ähwardust luurajale ning tundes ka endal kuninga Poja pilku, tõstis üles omad filmad. Hellalt naeratades ütles see: „Minu isa warandusest jatkub küllalt igale näljasele ja waejele.“

Seal tuli Tii ja küfis: „Koh tahad sa weel tagasi minna?“ —

„Ei iialgi, ei iialgi!“ — wastafin mina Pii asemel ja firgufin nägemusest. Mõistad sa sõber, et see polnud paljas palawiku wiirastus, waid tõsine tähendamisjõna. Seft tuli mulle meele, kui mitmed mu endisift maailma sõbrust mult küsifid puhul, kui rääkifin neile oma praegusest rahu- ja rõõmu-küllasest elust Jumala wilja salwedes: „Koh, kas enam tagasi ei taha minna?“ Siis wastafin ka mina: „Jssand halastagu, — ei iialgi, ei iialgi!“ —

Silda.

Kisti all.

C. Martensi mälestusi wanast ja uuest Wenemaast.

Tõlk. D. W.

6

Politsei aga otfis neid, ka ei puudunud äraandjad, ja mõlemad leiti. Siiski õnnestus neil pimedal ööl põgeneda. Nad pagefid linnaft S. mõija. See aga oli juba wallutatud enamlastest. Nii nad jattufid just punawäelaste sekka, neid wiidi kohtusse. Radus lootus pääjeda eluga. Mu naisel oli aga wiiesajaline kaasas, ta andis selle sõdurile. Sõdur aitas neil põgeneda.

Ent kuhu? Dinn oli piiratud, kõikjal wahipostid. Jäi waid üks pääsetee: nad lätsid tiigi juure, seal nad istufid õõsiti kaldal ja päewal seifid kõrkjais, mõnikord rinnuui nudas ja wees. Nii kaks ja pool päewa, kuni aeti punawägi jälle eemale ja nad wõisid minna koju.

Mus kodu.

Seitse kuud walitfifid „walged“; jäi küll mõnda soowida tol ajal, ometi oli igamehe elu julge. Kõikjal waitus, tööstus ja kaubandus arenefid endiselt. Ka suurim osa töölisi jäid rahule.

Jõulu ümber lähenefid jällegi pünajed. Nüüd otutus meile mõmatuks M.-i jääda. Rändasime Kautaaftasfe, kus oli jalka afundusi, neis wõisime leida warju.

Kõnnud fogetud wilefufifit, tarwitafin aega ewangelijeerimifeks, tegin misjonireije ja kuulutafin kafakale ja wenelafile rõõmusõnumit kristufest. Rikkad läbielamufifit olid nood reifid. Nägin nälg ja janu. Wanul ja nooril, rikkail ja waejeil, wenelafil, kafakail ja armeenlafil, — tahtfin jutustada waitfeje osa fogetud õnnistufifit.

Näftal 1920 oli Kautaaftas suur baptistide ja ewangeeliumikriifilaste konverents. Wõtfim oja ka ettewalmistufifit. Tol konverentfil ühinefid mõlemad ewangeeliumikriifumised, tahtes üksmeelses armastuses kuulutada ewangeeliumi. Ei pidanud olema enam taht laagrit. Oli imeline rahufonverents, ja ma soowin, me näekfime enam sellifefid ühinemifit. Määrati jutlustajaid külastama fogudufit, teostama ühinemifit praktiliselt ja kõrwaldama waelefut. Mainitud jutlustajate hulka kuulufin ka mina. Nii reififin kaks kuud, korraldafin, seadfin fogudufile

wanemaid ja juhatajaid. Kõikjal õnnestus wõita takistufit, luua rahu.

Saabudes koju, leidfin kodu riifutuna. Mu perekonnal ei olnud, millel magada, ei woodeid, patje ega waipe. Ohufin wäga, sest olime ju kõik kaaja toomud. Mis oli juhtunud? M.-is jaadi teada me ajukohast ja tulbi meilt wõtma kõik. Ei jäetud üfegi pliiatfid ega fulepead. Õnnefombel oli oja pehu ja riideid maa sisse maetud, ja neid ei leitud.

Oli kurb sõnum. Ent meie otfifime ja leidfime troosti Jumala sõnas ja usaldasime Teda, kes on õelnud: Otfige efiti jumalariift ja tema õigust, siis peab teile kõik pealegi antama. Ja Jumal ei jätnud meid. Saime imelikul kombel, mida wajasime. Mul õnnestus reifibel kaupja osta ja edasimüümifel wähe raha teenida. See pidi aga salajasfe jääma, muudu oletks mind oobanud raske wanglafaristufis.

Tol ajal wangistati palju sakka ja wene noormehi, kes teeldufid sõjawälle astumafit. Nagu teada olid mõlemad ewangeeliumikriifumised Wenese afunud eitawale seifukohale relwakandmife küsimufes. Alles hiljem jäeti walitfufe surwe mõjul too üldine seifukoht, ja nüüd otjustab iga üffiku südametunnistus, kas kanda relwa wõi mitte. Jgaitus pidi nüüd ife oma eest wälja astuma. Paljud noored rändafid oma teelbumife päraft wanglasfe. Meie, mennoniidid, otjustasime jääda endife seifukoha juure, moodustasime Kautaafta mennoniitideluid ja palufime walitfufit, et ta tinnitaks meie wanu õigufit. Seadus wabastab sõjawäe kohtustufifit igafife, kes on seesmifelt weendunud omas fihis ja õiglane. Et wiimafit kindlaks teha, peab ifit ilmuma ülekuulamifefe, ja Moskwas oligi mitmesugufste woolude üfflitufifit koosnew komitee, kelle ülesandeks oli järel waadata wabastamife palweid, kui kohalik kohus ei otjustanud õiglafest. Sain toolt teftkomiteelt wolitufe toimida oma äranägemife järele, ja mul õnnestus wabastada wanglafit palju noori.

Ühel päewal ilmus mu juure proua J. ja palus tungiwalt ta meelt jurnafit päästa. Ta oli J. linnas wangistatud ja surma mõistetud. Rahe wolitufega tastus reififin J.-fife. Saabusin weel wiimafel päewal enne otfufe täidefaatmifit. Kuttafin

komisjari juure, ei kohtanud aga teda, vaid ta asemikku, kedagi inseneri. Ta vaatas mu pabereid läbi ja ütles:

„Uhaa, ma tean, kes te olete. Olen ka üks teist. Küll teeme hästi, võite rahul olla. Me komisjar on mees, kes waewalt mõistab kirjutada. Ta on küll kuriwaim ise, aga isand J. wabaneb. Tulge homme kell 10. Toimetan, et lastakse teid sisse.“

Läksin lootuses, et wend saab wabaks. Teisel päewal kell 10 ruttasin jälle komisjari juure. Oli veel wana, seisin awaras eesruumis ja ootasin pääsetähtede wäljaandmist. Korraga ilmus komisjar J. M.-ist, sama mees, kes mõistis mu jurma ja uskus kindlasti, et ma ei wiibi enam elawate maal. Ei enne ega pärast ole mind ükski asi küsi ehmatanud kui too mehe ilmumine seal. Hiljem sain teada, et ta oli siia M.-ist üle toodud. Pöörasin näo atna poole, siiski oli ta mu juba ära tunnud, tuli mu juure ja ütles: „Pööra aga siia poole!“

„Teine nunn tungis ta juurde ja hakkas teda wägisi wedama sealjuures jagades talle rusikahoop.“

Lätsin ta käsu; nüüd ta tšendas hirmsa häälega:

„Sa häbemata, ma arwan, sa oled surunud, ja nüüd leian ju siit? Muudugi mõistid end jälle oma taruluga lahti osta!“

Mu põlved wärisesid, olin kui halwatud ja ei saanud sõnagi juust.

„Kosta enda eest, parasit!“ karjus ta. Seal waldas mind äkki imeline rahu ja ma ütlesin:

„Wabanehin aujalt nagu teisedki.“

Ta läks teise ametniku juure ja kõneles sellega.

Kuidas pidin end päästma? Mu lähedal oli üks, mis wiis suurde, tihedasse aeda, ja kui komisjar pööras mulle selja, olin ühe hüppega ukse juures, awasin selle ja kadusin tihikusse. Olin seals korra jällegi päästetud.

Ootasin kaua, kas tullakse mind otsima. Kellad löid üks,

lööd kaks ja kolm. Kell neli pidi ajutis suletama. Tundsin hirmu wenna pärast, kes waewles wanglas. Olin päästnud oma, mitte aga wenna elu. Kogusin kõik julguse ja läksin jälle tagasi. Mõõdusin eimiselest ja teisele wahist. Wäriselin seesmiselt. On mu waenlane veel seal? Ka wiimasele wahist mõõdusin, leidisin ooteruumis veel mõned naised ja mehed, kes soowisid sisselaskmist. Kui nimetasin oma nime, kadus küüja kantseleisse, tuli aga pea ja ütles:

„Dodate wiimaseini.“

Ehmuin veel enam, sest teadsin nüüd, et ma ei wälju siit majast. Kole seisuford! Püüdsin põgeneda, kuid waht keeldus läbi lasta. Wiimaseina kutjuti mind sisse.

Kantseleis istusid mitu tšekisti roheltse laua taga. Oliid veel mõned istud sees, kelledega kõneldi. Muisin ühe laua ääre ja ootasin järjekorda. Äkki märkan end ees laual sedelid, milliste ettenähtamisel pääseb G. P. U.-st wälja. Komisjar pööras mulle selja ja sõimas wihas üht faebealusit. Tasa tõmbasin sedeli lähemale, pistsin ta tasku, pöörasin ringi ja ruttasin ukse poole. Uksehoidja polnud midagi märganud, nägi piletit mu käes ja lasi läbi. Nii pääsin toost põrgust.

Mida mõtlesid komisjarid mu äkilisest kadumisest, seda näitab ford igawik. Mõtsin wabanemise Zumalalt ja tänasin abi eest. Seesmiselt olin ma siiski rahutu. Mis pidin tegema? Läksin komisjari asemiku, mainitud inseneri juure, ja tema jutustas, millise hirmsa seisuforda olin sattunud.

„Rõõmstage, et saite põgeneda. Te poleks wäljunud elujalt. Sellist julgust poleks küll teisel olnud. Tegin isand J. juhtes kõik, ta on waba.“

Jalgi lahtuslin linnast, kartes uut arreteerimist, sest loata ei tohtinud ühtki wanakrit ega rongi tarwitada. Üle rohtla, läbi metsa jaabuusin jällegi raudteejaama, kus mu woltusjed wõimaldasid mulle priipileiti saamise. Sägawalt liigutatuna, täis tänu jõudsin jälle omaсте juure.

Wärsti tegin suuremaid misjonireise Kaukaasia küllades ja linnades, osalt üksi, osalt wend J. saatel.

Zmed inimsüdamete juures.

Zmetiselt kosutawad olid mu läbielamused Kaukaasia mägedes. Kuudetaupa reisisin kasafakülades ja leidisin kõikjal otijaid, wabadust ja rahu janunewaid inimesi. Jeesuse ajal ootas ilm Messiat, päästjat, ta praegune Wenemaa ootab wabastajat. Hädad, piisad ja veri on maa üles künud, ja hinged on awatud jõulu-rõõmusõnumile: „Teile on täna Omnistegija sündinud!“

B.-s oli wene kogudus, kes ootas mind ju ammu. Selle koguduse liikmed kogesid palju wiletsusi, sest ta mägedes mallas kodusõda. Mitmed elasid metsas wõi koopas, et päästa elu bandiitide käest, kes tappis halastamata. Pidasin eimisele koosoleku, selle järele kutjuti mind kellegi nooremehes majja, kes igatšes leida õiget teed. Palusin, et tuleksid sinna kõik, kellel toorn südamel ja kes tahawad wabaks jaada.

Saabudes leidisin toa inimesi täis. Tol järelkoosolekul murdusid Zumala ees ta majaperemees oma noore nailega. Nad tundsid oma pattu ja otjustasid alata uut elu. Ahjul istusid isa ja ema, umbes seitsmekümne-aastased wanakesed. Kuulnud laule, palweid ja Zumala sõna, hüüdis rauh isa:

„Aidate mind alla, aidate mind alla, ma tahan ka oma wana elu jätta.“

Aidati wanake alla. Ta wajus pörandale ja hüüdis:

„Andesta mulle mu patud!“

Nüüd karjus ta emale ahjult:

„Aidate alla, aidate alla!“

Peagi põlmitasid raugad üksteise kõrwal, kuini omasid teadmise pattude andestamisest.

Teisel päewal sain niipalju kutseid kodudesse, et oli wõimata kõigile vastu tulla. Wälksin siis ühe maja ja kutjusid inimesed sinna järelkoosolekule. Ruum osutus wäikeks. Muisin ka kohaliku tooli nais- ja meesõpetaja, langesid põlwile ja palusid armu.

Kui kõnelesin, hüüdis äkki keegi nunn:

„Oo Zumal, oo Zumal, kuidas sattusid siia?“ heitis silmi maha ja palus:

„Zumal, ole mulle potuisele armuline!“

Teine nunn tungis ridadesse läbi ta juure ja hakkas teda wägisi wedama kõrvaltappu, sealjuures jagades talle rusikahoop. Sammuusin neile järele, ja nunn rääkis nuttes mulle.

„Waadate, nüüd wiimati kuulsin ma tõde, millist otksin,

mille pärast loobusin wanemaist ja warandusest, minnes floostri-
risse. Piinasin end aastaid, sest tahtsin olla Jumala meele-
pärast. Asjata, muutusin waid halbemaks. Täna leidfin, mida
wajasin, ja nüüd mu õde," -- nii nimetas ta teist nunnat, --
"kes oli seni mu parem sõber, muutus mu waenlaseks ja lööb
mind. Nüüd mõistan Jeezuse sõnu: Teid kiusatakse taga minu
nime pärast."

Jõuetult langes ta kokku. Jälle rebis teine teda rõiwast,
ja tal õnnestuski wiimaks teda wälja wiia.

Lätsin jälle koosolijate juure, kes tänuulaludega kiitsid oma
Jumalat.

Ka tol õhtul leidfid paljud uue elu Kristuses. Olime
weetnud kaks ööd peaaegu magamata, olime töötanud terve
päewa, siiski ei lastnud rõõm meid wälja.

Teisel hommikul kogunesid inimesed wara, ja kui algas
jumalateenistus, polnud enam ühtegi waba kohta. Naaber-
külalabest olid mitmed tulnud turule, nüüd wõtsid nemadki koos-
olekust osa. Nii läks päewast päewa. Ühel õhtul tänas keegi
mees Jumalat, sest ta oli esmakordselt kuulnud tõstet ewan-
geeliumi patuste Päästjast, ja ütles:

"Arwasin, et krik aitab õndsaks saada, ent ta ei annud
mulle midagi. Südametunnistus kaebas ifka enam ja enam.
Täna ajas nägemata wõim mind siia linnaossa, kuulsin laul-
mist, astusin sisse ja leidfin taewate. Nüüd wiimati wõin
wabaneeda patust."

Ja ta hakkas awalikult omi patte tunnistama, -- tawaline
nähtus wenelaste juures. Tunnistus mõjus awaldawalt, awanes
weel mõningi suu ja tõi sama kuuldawale. Wõisin näha, kuidas
aukuningas asus paljude südamesse.

Ühel päewal istus keegi mees atna lähedal ja jälgis mu
kõnet nähtawa rahutusega. Atki tõusis ta püsti ja hüüdis
walju häälega:

"Kes ütles teile, mis ma olen teinud? Jätke järele mu
patte üles lugemast!" Ja ta puhkes nutma.

"Ei keegi pole mulle öelnud," wastasin, "Jssand räägib
teiega." Mees ütles:

"Olen walmis tunnistama, kes ma olen, maksu see ka mu
elu. Olen wäeülem, ja mul õnnestus siin warjul olla. Tahan
alata uut elu ja pöörda Jssanda poole, ent enne pean minema
koju ja palju heaks tegema."

Ta lahtus saalist ja läks koju, teisel päewal oli ta üks
esimesest, kes tänas ja kiitis Jumalat ja hüüdis ta nime appi.
Ta tunnustus liigutas kõiki piirarini, kogesime imelise meele-
parandamise ja palwetunni.

Ent, kus on Kristus, sinna tuleb ka saatan, kus õnnistused,
seal ka needmine. Kommunistide kaebel kutsuti mind G. P. U.
ette. See tõi rahutuse tervesse koosolekusse. Selliseid täste
tuleb täita täpselt, nii läkingsi kohe ühe wenna saatel. Nagu
harilikult istusid kantseleis kolm sünge näoga kommunisti. Ei
saanud nemad weel sõnagi juust, kohe küsijin esimeselt:

"Kas usute Loojat, Lepitajat ja Kättemaksjat?" Jmesta-
nult ja tummalt waatas ta mulle silmi ega wõinud midagi
wastata. Teine tahtis wabele tulla, kuid ütlesin:

"Järg tuleb ka teile, kannatage pisut!"

Küsiin sama teiselt ja kolmandalt ja rääkisin meestega
umbes pool tundi. Jmelikum, et ükski ei rääkinud vastu, näis
kui ei mõistakski nad kõneleeda, mis muudu ebaharilik nähtus
nende juures.

Wiimaks küsijin:

"Miks te mind siia kutsujite? Pean ma teile oma pa-
berid esitama?"

"Oh ei, tahtsin waid mõnda küsida."

Õmeti näitasin neile pass'i ja pabereid, mis kõik hästi
korras, ja mind lasti wabaks.

"Ma lähen," ütlesin, "ent mõelge sellele, et peate kord
seisma Jumala, Wägewaima Looja ees, ja kes ei andu siin
Talle, ei wõi seal anda Ta tuhhandele küsimusele ainuüksi wastust.
Dudne seisuford!"

"Armas kodanik, minge! Arge suurendage weel enam
rahutust meis."

Kui kottatiivul kantud saabusime jälle koosolekuruumi.
Kaks tundi olime ära olnud, siiski istusid weel kõik koos ja
ootasid. Suur oli nüüd rõõm, ja paljud hüüdsid:

"Palusime kõige aja, et Jssand hoiaks teid."

Õhtuks mind kutsuti teie linnaossa, sinna tuli ka sõbureid.
Maja oli juur ja mahutas paljuid. Tänapäewa Wenemaal
lauldaske sageli:

"Ei Jumal, ei keiser, -- me ise, me käsi meid päästab."
Selle olime ümber kuuletanud:

"Ei keiser, ei me ise, meid Kristuses päästab!"
Laulsime. Sõburid kuuldes laulu hüüdsid:

"Jah, seda wõime tõesti laulda." Nüüd pidid kõik kirja-
oskajad aitama neile laulu kirjutada. Nad õppisid ta pähe, ja
peale koosolekut nad sammusid lauldes läbi tänawate.

Ka too asjaolu ei jäänud tagajärjeta. Kahe päewa pärast
kutsuti mind jälle G. P. U. ette. Awasin kantselei ukse, ja
mulle karjuti wastu:

"Teil pole siin midagi rääkida, wastake ainult."

Ärritatult ja wandudes öeldi mulle siis:

"Kõik peawad meile alistuma, ka Jumala, keda teie usute,
toome taewast alla ja sunnime teda loobuma ainuwalitsemisest.
Ta ei pea meid enam orjastama. Ainult tema pärast on meil
nii raske elu ja peame endid päewad otja piinama."

"Säh, wõta ta, ja katsuge, et jaate minema!"

Nad teotasid hirmsamate sõnadega. Olime üsna wait.
"Noh, mis teie siis tänä waitite, mõni päew tagasi olite
ju nii wahwa."

"Ei, kui tungite kallale Wägewaimale, ei tarwitse mul teda
kaitsta. Ta ise kaitseb end, ja on öelnud: Arge efsige, Jumal
ei anna end pilgata. Tuleb kättemaksmise päew, mil peate aru
andma kõigelt."

Wäga ärritatult, nagu kurjast waimust rabatuna, fargas
esimees kohalt, asus ahwardades mu ette ja ütles:

"Teie olete süüdlane, et ei teostu revolutsioon sel määral
kui tahame, teie ja teie mõtteolaksid. Ei olnud teid linnas,
oli meil rahu, ja nüüd hoiame waid waewaga omi mehi te
koosolekust eemale. Ja alatum weel, nädala festel wõitlime
kahesateistkümmend meest, ja weis on ju kahesja teile üle
tulnud. Siin ei pääse te nii kergelt. Weel ühe asja peate

ffin meie juuresolekul selgitama. Seks kutsumine teid. Meie organisaatsoonis on mees, kes joob, wannub, mängib kaarte ja teeb igajagu teid. Nüüd paneb ta tiorraga relva kõrvale ja ütleb, ta ujub Jumalat. Oleksime ta kofe maha lasnud, ja otjus ongi tehtud, ent tahame olla õiglased valitjuse ees, sellepärast kutsumine teid kui asjatundjat oluforda selgitama. Doome ta kofe, peate teda meie juuresolekul üle kuulama, ja siis lase me ta teie filma ees maha, et te ei võiks velda, me talitame ebadõiglastelt."

Esimehe sõnad kõlalsid ahwardujena. Ta väljus. Waitijin ja palujin südamel, et Jõhanda annaks armu õieti küsida, seft õudsjena tundus pealt waadata, kuidas hukatalje süüta inimest.

Warsti awanes üts, ja tats tšestisti tõid faebeatuje sisse — mõne päewa eest oliu teba näinud rohelijs laua taga istuwat.

"Siin on too mees!" ütles esimees, kordas kõike, mis pandi mehele süüks, ja küsis siis mult:

"Kas te võtate jelliseid mehi wastu?"

"Ja," ütlesin, "neid on me koguduses terwe rida, ent me mõtsime nad waid siis, kui nad pöörsid Jõhanda poole ja rõõmustusid õnnistusest Kristuses."

"Ei, seda ma ei küsi teilt! on see teie mees? Kuulake ta üle, ja me saame kofe teada."

Pöödrafin faebeatuje poole sõnadega:

"On tõsi, oled ja teinud kõik, mille pärast sind süüdistatakse?"

Wäheje waitimise järele ütles ta alanblikult:

"Jah, see on kõik tõsi, ja ma olen efinud weel palju enam. Ametiwend rääkis waid oia. Kolm ja pool aastat olime temaga tapnud süütuid inimesi. Tundsjime lõbu surmata, kuigi faebeatuled palusid melu endi perefondade pärast. Sa tead ju, armas ametiwend, et too mees käis siin kolme päewa eest ja ütles, me kõit peame ilmuma Kristuse kohtujärje ette; ta tuletas meele, et meil on südametunnistus, mis faebab, ja me ei wõi leida rahu, kui me ei pööra Jumala poole. Sa tead, kuidas läksime koju, lõõdutena, murtutena. Palujin sind: Tahad, lähme tolle mehe juure, eht wabaneme omast hirmsast südametunnistusest. Sa pahandastid, ent mina ütlesin: kui jääte fa

kõit, kui peaksin minema üksi, olen otjustanud, ja käin tänajest õhtust peale teist teed."

Siis wajas ta põlwi. Tšestistid tahtsid ju panna käe ta külge, kargafin wähele ja ütlesin:

"Seltjimehed, ärge pange kätt ta külge, te kahetsete. Jätke mees rahule, te kutsumine mind, nüüd seijan siin teie fajatada."

Nad waatasid mulle tummalt otja, ja faebeatune jattas:

"Ja ma otjustafin uut teed käia, andsin sulle relwa ja ütlesin: Tänajest ma ei kuulu enam teile. Meelsamini tahan süütalt surra, kui surmata süüta inimesi."

Lähenefin ühele tšestistile, püüdsin kõneleda ta südametunnistusele:

"Teie mõistate enestete kohut. Waadake, teie ametiwend siin tunnistab elawalt Kristusest, on pöörmud Ta poole ja walmis surema Kristuse eest. Ei anna õigus ega moraal teile luba teda haawata. Ka teie peate alanduma Jumala ees ja tulema ta juure, nagu tuli teie seltjimees. Kui teie ei tee nii, — häda teie tulewikule."

Seal haarasid nad mehe käewartest, wiskasid ta mu peale, nii et waarusin jalgadel, ja ütlesid:

"Säh, wõta ta, ja katsu, et faate minema."

Wahujime G. P. U.-st, ja pöörmud tšestist saatis mind. Ütti ta ütles:

"Ei, pööran tagasi, nii ei wõi ma tulla koosolekule, pean weel mõned seltjimehed kaaja tooma," läks tagasi ja tõi endaga kolm kommunisti. Nad hilinesid, koosolek oli ju lõppenud. Nüüd meid kutjuti waeje, wäike hurftitusse, ja seal kommunist esmakordjelt hüüdis appi Jumala nime. Palwe haaras ta teisi, ja weel tats ta seltjimehist pöörsid Jõhanda poole. Ka noil inimesil on hing, mis waewleb saatanliku wägede wõimuses, ja ka nemand leiawad Kristuses lepitust ja rahu.

Päew päewa järele nägime imefid, kogu linn jattus äremusje. Waitjuse pahameel kaswas, ja üjel päewal jain teada findlast allitast, et tšestistid olid otjustanud mind wangistada ja surmata, seft ma tegewat fihutustõõd sõburite keskel. Widin kaduma. Keegi õde warjas mind enda majas, ja ükski ei teadnud, kuhu oliu jäänud.

VÄLISMAA TEATEID

India on rahutu. Mahatma Gandhi alustatud passiivse wastupanu mõitlus lõõb laineid. Korraldatakse rongikäike ja boikoteeritakse wälismaakaupu. Mitmel pool on üle mindud passiivsest wastupanust weriste mõitlusteni. Mõned poliitjeinikud on ärapäletatud wätsajate poolt. Afganistani piiril ootawad mäsiulised hulgad walmis abiks tulema, et wõidelda Juglise wõimu wastu Indias. Paistab, et seda rahutuist kasutab ära Moskwa oma inglismastaje propoganda heaks.

Mahatma Gandhi ja ta tähtsamad kaastegelased on wangistatud.

Dudjusi Wenemaalt. Homund Walsh, ühe Ameerika Ühendriikide ülitooli abipresident käis Wenemaal ja awaldab nüüd õudseid kirjeldusi sealsest usku tagatiusamistest. Berni peapiiskop põletati pärast kolebat piinamist elusalt. Sama linna piiskop heideti kustutamata lubja auku, kus ta suri. Zurjewi linna piiskop heideti wanglasje ühes juurimate kurjategijatega, anti siis üle timufale, kes ta nina ja kõrwad ära lõikas ja siis pääsitaägiga läbipistis. Woronejsi peapiiskop poodi kirikus üles. Tema piiskopponnas tapeti umbes 100 preefrit. Üks neist, kes pidi alasti seisma, kallati üle weega talwises külmas, kuni ta keha muutus jäätanud inintombuks. „E. Kirik“.

Paavo Uttila sõitis mai algul pikemale kontsert-reisile Ameerikasje. Jõhanda olgu liqi!

Grithjoff Mansen kuulus Norra polaarmaade uurija suri.

Tapetud Soome-Rootsi wabafog. naismissjonärideft Hiinas kuuleme, et Ingman elawalt ära põletati, Cajander ja Hedengren piinadesje surid.

Saladuslik koht piiblis. Täide läinud needus. Liverpooli ülitooli professor Harsting, toimides wäljakaewamisi endise Jeeriku kohal, leidis wanade linnamüüride alt kaks laste laipa, mis näiwad tõendawat saladusliku kohta piiblist, milles räägitakse linna müüride uuesti ülesehitamisest.

Nagu piiblist teada, lastis Zoosua käielikult purustada ja häwitada Jeeriku linna. Elanikud tapeti, andes armu ainult langenud naisterahwale Raabile ja tema omasseile. See naine oli warjanud oma juures Zoosua salakuulajaid, keda otjis taga Jeeriku walitseja. Lahingu ajal, kui langesid Jeeriku müürid, wiibi Raab ühes oma sugulastega wälja linnamüüri taha.

Linnast riisuti kuld, hõbe ja wäärtasjad, kuna midu häwitati kõik. Zoosua needis ära selle, kes peaks weel kunagi katuma ehitada uuesti üles seda linna: „Oma ejsmeje poja eest rajab ta selle, ja oma noorema eest paneb ta selle wärawa ette!“ (Zooj. 6, 26). E. o. kes Jeeriku üles ehitab, kaotab oma pojad.

Wist täitlus see needus täpselt. Laste laibad, mis leiti Jeeriku müüride alt, näiwad tõendawat seda.

Ilmus trükist 4 korda
aastas ilmuv

„PIIBLI AJAKIRI“ Nr. 1. Hind 15 senti.

Vastutaw toimetaja H. Koka m ägi. Väljaandja W. Ölvingsson. Tellida: Kodu tän. 15. W. Ölvingsson. Üksikuid n-reid saab ka vastutavalt toimetajalt Piibli ladu Rataskaewu tän. 4 Tallinn.

Mäletan veel, kuidas ma — kui veldi ühel päeval, mend Stockmayer tulewat täna — sain mulje, nagu oleks pidupäew tulemas. Ja oligi pidupäew, nii sageli kui ta tuli.

Nagu isa istus ta alati meie keskel, ja nagu isa wiibis ta waheaegul omas toas, mis oli valmistatud talle puhkamiseks. Ka meile on astunud vastu ikka uuesti ta alandus ja tasandus, et tahtmatult pidime mõtlema Meistri sõnadele: „Õppige minust, et ma olen tasane ja südamest alandlik,“ ja me oleme õppinud ka temast niisugust alandust ja tasandust, nagu tema oli õppinud seda oma Meistrilt.

Tahaksin tuua veel paar joont, mis joonistawad kujuläinut. Ode E. küsis kord talt, kus Isand, kui Ta tuleb, peaks wõtma omale peatuspaiga — seal waikis ta pisut aega ja wastas siis: „Et wastata sellele küsimisele, öde, pean ma oma piiblit parimini lugema.“

Teine kord tahtsime meeleldi kuulda ta otjust ühe wenna kohta, kes oli sattunud eksiteele — ja pealegi kardetawale eksiteele, — jäi ta mõttesse, ja kui ta oli mõelnud tüki aega, ei öelnud ta muud kui: „Jumal saab ta juhutama jälle õigele teele.“ Do, milline õpitund see oli meile!“

Ingliismaalt.

Hubson Taylorig järeltulija Hiina-Sisemaa-Misjonitöds, Mr. Sloane, tunnistab:

„Komitee liikmete kutsel wõttis Stockmayer osa juba estmestist Reswicki konverentsist. Aastal 1886 kõneles ta Glasgowi konverentsil, ja järgmisel aastal anti tarwitada talle üks jaal, milles ta juhatas isiklikult koosolekuid konverentsi ajal. Seeläbi oli tal wõimalus, talle erilistelt kätteusaldatud sõnumit ligemale wälja wiia, ja need kuni 1902. aastani korrapäraselt toimepandud koosolekud awaldasid läbimurdmat mõju nende elule, kellel oli eesõigus neist osa wõtta.“

Sellel konverentsinädalal oli wennal Stockmayeril püha mure, et kontsentreerida oma terwet tähelepanu mõjukale igatsuses Jumala ootamisele. Ta ei lasknud ennast laiali minna ei miski asja läbi ja sundis ka neid, kes wõtsid osa koosolekult, et nad kasutaksid waheaega waikses kooswiibimises, et pühad muljed ei lähe kaduma. Selle tagajärg oli, et kuuljad said sellise mulje Jumala ligiolust, et nad kaotasid kõneleja silmist. Südame sisemus paljastati Jumala tuleleegi sarnase silma ees, kuni Isand wõis awada kõrwad ja anda mõistuse walgestatud silmad, nõnda et ammutuntud kirjasõnad awasid siitamaani aimamatud tundmise ja jumaliku wäetäiuse sügawused.

Temalt kuulutatud sõnumi aine oli Isanda tulemine, ja seda teemil käsitati harilikult nõnda, et iga hing ärkas teadumusele, millises kitsas ühenduses seisab Kristuse jälletulemine, püha Jumala meeleepäralise eluga, mis awaldub harilikkes igapäewase elu juhtumusts ja kõtgis suhtumist kaasinimesile.

Uga veel sügawamat muljet kui sõna kuulutus, awaldas ta püha elu kõigile, kes puutusid lähemalt kokku temaga. Nende ridade kirjutajal oli sageli wõi-

Otto Stockmayer.

Jeesuse Kristuse tunnistaja ja järelkäija
Alfred Rothi järel Joh. Sarow.

malus, teda kohata ja waadelda mitmesuguseis olu- ja wahekordes — aga ilalgi ilma et et oleks saanud sügawama mulje Jumala ligiolu tõelikkusest enda juures ja tal ei oleks tulnud wastutawus Jumala ees uuel wiisil teadmusse.

Et niisugusel mehel patt ülmäga patune pidi olema, wõib arvata iga waimumeelne inimene. Olgu siin näide sellest: Ühel Reswicki konverentsil tunnistas Stockmayer palwes nii sügawalt ja isiklikult oma pattu, et juuresolijaist käis läbi pühalik hirmu-wärin. Järgmisel aastal, kui ta kohtas üht neist kõnelejaist nelja silma all, pani ta talle käe armastuses õlale, tuletas talle meele oma patutunnistust ja lisas juure: „See oli kadeduse liikumine sinu vastu, mis mind põhjustas seda tegema.“ See wend on nüüd juba Isanda juures, aga kui ta mainis kord seda juhtumist, et aidata kedagi teist hinge, märkis ta: „Do kui sügawale oli ulatanud puhastus meie wenna juures, et talle patune liikumine juba valmistas niisugust walu ja teda sundis sel kombel meelt parandama!“

Rõige õrna lugupidamise juures oma wendest ja õdedest, wõis ta wõtta nendega väga täpselt, kui uskus, neid seeläbi aidata wõiwat. Nii näit. pidas ta Glasgowis noormeeste koosolekut, milles ta nõudis, et talle pandaks ette küsimised wastamiseks. Sealjuures ütles ta ilma mingisuguse enesemeeldimusega südantliigutawas lihtsuses: „Ma tunnen oma õnnistegijat, ja Ta on alati mu juures; pange ette julgusti oma küsimised, usun, et wõin aidata teid.“ Koosoleku ajal anti talle sedel, millele oli kirjutatud: „Keegi noormees sooviks teada, kuidas ta wõiks ära wõtta takistuse, mis keelab Jeesust tunnistamast.“ Stockmayer waikis meidi ja ütles siis tõsiselt: „Tahin ma paluda seda noormeest plüsti tõusta, kui ta on koosolekul?“ Jälle tekkis paus, siis tõusis noormees plüsti, kuna juuresolijad ei suutnud hoida tagasi naeru. Stockmayer waatas talle näkku ja ütles: „Mu wend, teie ise olete praegu ära wastanud küsimise, ja naeru taga peitub rohkem armastawat osawõttu ja arusaamist, kui teie ehk arwate. Andke andeks oma wennale Stockmayerile, et ta nõnda talitas teiega. Samal koosolekul pandi ette küstmine, mis tundus suurema osa koosolijaile peaaegu labasena, Stockmayer aga tundis, et see tuli selgest südamest, ja wõttis suure kannatusfega waewaks seda wastata, kuna ta selgitas seda, mis öeldud, näitega oma elust, andes meile seega õpetuse, mida wähemalt üks pealtkuulajaist ei wõinud unustada terwel eluajal.“

Suurjädamlikul wiisil rõõmustus ta tööst, mille Isand oli usaldanud ta wendade kätte, ja neile antud andide mitmekesisusest teadmisest, et Jeesuse Kristuse kogudus wajas neid kõtki oma arenemiseks ja külpemiseks.

Kui kord peale rea koosolekuid, milledest olid osa wõtnud väga mitmesugusel waimlikel tasapinnal seiswad wennad, keegi tegi märkuse, see ei olemat kerge koos hoida kõtki, wastas ta Jumala armastusest sõrawa näoga: „On olemas jumalik ja inimlik tee; mõlemad tarwitab Jumal; see wõib hoida koos meid.“

(Järgneb.)

KODUMAA TEATEID

Taara usu, ehk wana Eesti paganlasti usu püütakse nüesti ellu kutsuda, sest ristiusk olla wõõras, wäljastpoolt sisetoodud ja pealesunnitud. Asja eesotjas seisawad: üks ajaloolane, teegi ohwitser ja naiskirjanik, peale selle veel teisi feltskonnategelasi. Sellest kirjutatakse lehtedes ja propageeritakse muul wiisil. Tegelased ise ennustawad, et 10 a. pärast on Taara usk läbi löönud ja saanud taas rahwalikult usuks, wäljatõrjudes ristiusu. Wähe usutaw! Kuid igatahes mäel sellest, et kui ristiusk tui-maks muutub, siis tõueib ellu paganus ta otsekohesuses. Kuid ristiusu päästwat tõde ei wõeta vastu, seal haarawad inimesed timi lihale meeltemööda õpetustest.

Baide ühing on saanud omale uued ruumid Tallinna tänawal, küll wäikemad, kuid märksa odavamad. Palmipuude pühal oli sisesõnnistamisfoosolek, millest osa wõttis ka liidu juhataja. Kõigemal on oma kodu ehitamise mõte, milleks Jõsand andis kordaminekut.

Ärfamise tagajärjel Haapsalus on liitunud Wennaste kogudusega uusi liikmeid mõnikümnen, loodetawasti ka rohkesti teisteski kogudustes on juure tulnud uusi wõitlejaid. Ülestõusmispähe ajal töötas w. Wolmer seal.

Tõõ Jõsandas pole tühine.

Ra Noarootsi on puhumas ärfamistuuled. Õp. Tannebaum on pidanud äratustfoosolekuid oma kihelkonnas. Niisib olnud ligi paarkümnen inimest eestpalwel.

Andis Jõsand igale poole äratustunni!

Kontfert Niguliste kirikus liidu juubelikonwerentsti puhul õpneustus hästi, nii etteantunest kui rahaliselt küljest. Peale Tall. Siniise Kristi noorte foori esinesid P. Uttila Soomeist, õ. M. Pihlit ja organist Gohs. Parim tänu waewanägijatele aitajatele! Rahaliselt ülejääki umbes 240 krooni.

Liidu aastapeatoosolekul ülestõusmispäha III päewal arutati liitumist Ow. Kr. wabafogudulega, kuid et wähe saadituid foos ja mõte uus, otustati pidada erakorraline peafoosolek Nelipähi alliantskonwerentsti ajal. Saatku sellepärast iga ühing oma saadituid sellele foosolekule — asi on

tähtis ja wajab kõitide huwi. See on III Nelipähi päewal II. 8 hom. Wene ühingu ruumes S. Pärnu mnt. 19.

Wend Pittjaan töötas nädalapäewad peale konwerentsti Narwas. Rahwa oiawõtt elaw. Käis Noarootsi ja Haapsalus.

Nelipähi alliantskonwerentis peetakse ka tänawu, kuid algab teisel pühal ja kestab kaks päewa. Loota juurt oiawõttu.

C. E. liidu juubelikonwerentstist wõtsid osa sõbrad Soomest: Soome C. E. liidu reisisekretär ja kirjanik Wilho Rantanen, meile warem tuntud baritonilaulja Baawo Uttila ja Emil Randalin Helsingi C. E. ühinguist. W. Rantanen tegi pärast konwerentsti reisi Tartu, kus olid korraldatud foosolekud.

Weel teatame ja paneme südameile, et on wõimalik saada talitusest Noorte Elu endiste aastakäitide numbriid hinnaga 4 5 senti traktatidena lewitamiseks. Neid lewitades teete misjonitööd ja aitate wähenadada asjata seiswaid numbriid, milliseid ometi silaldatawad endas kuninglikku rõdumusõnumit maailmale.

Tellige suuremal arwul. Raha wõib saata posti jookswal arwel nr. 30.

Wend D. Lusman, Tall. Siniise Kristi laulukoori juht, on kihlanud end õ. Alide Milleriga. Soowime rohket Jõsandõnnistust!

Noarootsi ühingul oli 10. aastapäew 18. mail. Ilus kewadene ilm ja mündi pühjused olid meelitunud palju inimest koftu, nii et kirik oli tungit rahwast täis. Esinesid õhend. laulu- ja keelpilli foor. Haapsalust oli sõitnud sõpru ligi 50. Liidu poolt olid w. Pittjaan ja Sink. Jõsand õnnistas. Digu Ta õnnistades ka tulewitust ligi!

Narwa ühing korraldas kontferdi palwela heaks, mis õnnestus hästi.

Soome Wabatiriku misjonifoori õpilased juhataja W. Tuomineni ja õp. mag. K. Salmenlaari juhatusel tegid hiljuti reisi Eestisse. Käibi Tallinnas, Suigus ja Pärnus. Reis kestis ligi nädal aega. Praegu õpib seal misjonifooris Eestist w. A. Tilk, kes meile tutaw „Noorte Elu“ kaastöölisena ja oma komponeeritud unte wiiside läbi.

Väljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Vastutaw toimetaja: P. Sink. Toimetuse aadress: Tallinna, Villardi t. nr. 7—1.

2600

HELSINGI RIIDEKAUPLUS

omanik M. KABAL

Tallinn, V. Karja t. 7. Tel. (2) 12-09.

Siidi, villase, linase ja pesuriide kaubad. Mööbliriided, põrandariided, vaibad, aknakardinad j. n. e.

Hinnad õiglasel ja odavad.

Pühade uudisena ilmus traktist P. Singi poem „Suudas Jõsariot“ kaas ja sifeilustused • kunstnik J. Kaset. Kohane pühadel kinkimiseks. Hind 15 senti. Rohkemal arwul 9/10 o. Tellida: P. Sink, Willardi 7—1. Tallinn.

Usklik hambaarst pr. M. Sacharias.

Vastuõtmine 11—1 ja 4—6.

Lai t. 7—3.

Teadaanne.

Iga-aastane alliantskonwerentis peetakse ka tänawu, kui Zumal lubab, nelipähi 2-sel ja 3-dal pühal, 9. ja 10. juunil, Tallinnas, Metodisti palwelas, Weerenni 4 a. Korteri soowijaid palutakse pöörata wend Krügeri poole samas palwelajas. Teretulemast konwerentstile! Paluge selle kordamineku eest!

Alliantskonitee

Teen iga-huguseid **kellasepatõid.** Tellimised palun ära anda: Tallinnas, Willardi tänaw nr. 3—10 (hoowis).

Terwitades w. G. Henny.